

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ**

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра ТОВАРОЗНАВСТВА

ДИПЛОМНА РОБОТА
ОКР «БАКАЛАВР»

**на тему: «Товарознавча оцінка якості штучного хутра
та контроль товаро-супровідної документації Управлінням
по захисту прав споживачів в універмазі «Київ» м. Суми»**

Виконав: студент 4 курсу
напряму підготовки
6.030510 „Товарознавство і торговельне підприємництво”

Удовенко Ігор Вікторович_____

Керівник **Ст. викладач**
Лисенко Наталія Павлівна _____

Рецензент **доцент**
Івченко Наталія Миколаївна _____

Суми – 2013

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Інститут економіки та менеджменту

Кафедра товарознавства

Освітньо-кваліфікаційний рівень – «бакалавр»

Напрямок підготовки: «Товарознавство та торговельне підприємництво»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри товарознавства

М.П. Головка

«___» _____ 2012 р.

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

УДОВЕНКУ Ігорю Вікторовичу

1. Тема роботи «Товарознавча оцінка якості штучного хутра та контроль товаро-супровідної документації Управлінням по захисту прав споживачів в універмазі «Київ» м. Суми»

Керівник роботи ст. викладач Лисенко Н.П.

затверджені наказом вищого навчального закладу від
«___» _____ 201__ року №___

2. Строк подання студентом роботи: 16 лютого 2013 р.

3. Вихідні дані до дипломної роботи:

– ДСТУ 2724 - 94 Хутро штучне; ГОСТ 28367 - 2011 Мех искусственный трикотажный. Общие технические условия; ГОСТ 4.80 - 82 Система показателей качества продукции. Мех искусственный трикотажный.

4. Зміст дипломної роботи (перелік питань, які потрібно розробити):

Ринок штучного хутра в Україні. Роль торгівлі у підвищенні якості вітчизняних товарів та дотриманні вимог закону України «Про захист прав споживачів». Основні функції та завдання Управління по захисту прав споживачів. Класифікація штучного хутра. Характеристика споживних властивостей штучного хутра. Фактори, що формують споживні властивості та якість штучного хутра. Вимоги до якості штучного хутра. Відповідальність за виготовлення та реалізацію недоброякісної продукції. Проведення досліджень якості хутра Управлінням по захисту прав споживачів та самостійного експерименту. Аналіз результатів дослідження.

5. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1. Охорона праці	Ст. викладач Верещака І.В.		

6. Дата видачі завдання - 10 жовтня 2012 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Підбір літературних джерел	15- 19. 10.2012	
2	Ринок штучного хутра в Україні. Роль торгівлі у підвищенні якості вітчизняних товарів та дотриманні вимог закону України «Про захист прав споживачів».	20 – 31.10.2012	
3	Основні функції та завдання Управління по захисту прав споживачів. Класифікація штучного хутра.	1 – 15.11. 2012	
4	Характеристика споживних властивостей штучного хутра. Фактори, що формують споживні властивості та якість штучного хутра.	12- 26.11.2012	
5	Вимоги до якості штучного хутра. Відповідальність за виготовлення та реалізацію недоброякісної продукції.	27.11-10.12.2012	
6	Висновки щодо огляду літератури, обґрунтування обраної теми.	13 – 31.12.2012	
7	Проведення досліджень за участю Управління по захисту прав споживачів.	1 – 9.02.2013	

8	Проведення експериментальних досліджень	1 – 9.02.2013	
9	Охорона праці	10-12.02.2013	
10	Висновки та пропозиції	13-14.02.2013	
11	Оформлення роботи	15.02.2013	
12	Подача роботи на рецензування	16.02.2013	

Студент _____ Удовенко І.В.

Керівник роботи _____ ст. викл. Лисенко Н.П.

Зміст

Перелік ключових слів

Перелік умовних скорочень

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1.1. Ринок штучного хутра в Україні.....
- 1.2. Роль торгівлі у підвищенні якості вітчизняних товарів та дотриманні вимог закону України «Про захист прав споживачів».....
- 1.3. Основні функції та завдання Управління по захисту прав споживачів...
- 1.4. Класифікація штучного хутра.....
- 1.5. Характеристика споживних властивостей штучного хутра.....
- 1.6. Фактори, що формують споживні властивості та якість штучного хутра:
- 1.6.1. Сировина.....
- 1.6.2. Технологічний процес.....
- 1.7. Вимоги до якості штучного хутра.....

1.8. Відповідальність за виготовлення та реалізацію недоброякісної продукції.....

1.9. Висновки щодо огляду літератури, обґрунтування обраної теми.....

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДНИЦЬКО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЧАСТИНА

2.1. Мета, завдання, предмет, об'єкти та методи дослідження.....

2.2. Дослідження якості штучного хутра за участю Управління по захисту прав споживачів в універмазі «Київ» м. Суми.....

2.3. Проведення експериментального дослідження якості зразків штучного хутра.....

2.3.1. Органолептична оцінка з використанням дескрипторно - профільного методу, аналіз результатів.....

2.4. Результати контролю товаросупровідної документації.....

2.5. Висновки щодо дослідницько-експериментальної частини.....

РОЗДІЛ 3. ОХОРОНА ПРАЦІ

3.1. Економічна ефективність заходів по охороні праці в універмазі «Київ»...

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Список використаних літературних джерел.....

Додатки.....

Перелік ключових слів

Закон України «Про захист прав споживачів», Управління по захисту прав споживачів, штучне хутро, споживні властивості, сировина, технологія виготовлення, класифікація, дослідження якості, нормативні документи, якість, фактори якості, вимоги до якості, дефекти, сорт, органолептична оцінка, дескрипторно-профільний метод, балова оцінка, товаро-супровідна документація,

Перелік умовних скорочень

Слово (словосполучення)	Скорочення
Український класифікатор товарів зовнішньо-економічної діяльності	УКТ ЗЕД
Товарна номенклатура зовнішньо-економічної діяльності	ТН ЗЕД
Нормативні документи	НД
Державний стандарт України	ДСТУ
Закрите акціонерне товариство	ЗАТ
Відкрите акціонерне товариство	ВАТ
Міждержавний стандарт	ГОСТ
Метр	м
Сантиметр	см
Місто	м.
Кримінальний кодекс	КК
Торговельний центр	ТЦ
Товаро-супровідні документи	ТСД
Система Української сертифікація продукції	УкрСЕПРО
Посвідчення якості	ПЯ

ВСТУП

Згідно з приміткою 5 до групи 43 Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД), термін "штучне хутро" означає будь-які матеріали, що імітують хутро з вовни, волосу або інших волокон, наклеєних або нашитих на шкіру, тканину або інші матеріали, крім імітацій хутра, одержаних ткацтвом або в'язанням (вони в основному включаються до товарних позицій 5801 або 6001). Таке "штучне хутро" класифікується у товарній позиції 4304.

Штучне хутро вважається сьогодні однією з головних модних тенденцій прохолодного сезону. До недавнього часу його використовували в основному в якості утеплюючого чи декоративного матеріалу у швейному чи взуттєвому виробництві, при виготовленні іграшок, меблів тощо. Сьогодні ж, йдучи в ногу з часом, із штучного хутра виготовляють одяг, головні убори, якими не гребує жодна зірка світового масштабу.

Штучне хутро відоме ще з 50-х років. Однак у ті часи цей матеріал був не дуже гарний, швидко перетворювався на непрезентабельну річ. Одягати його на люди мало хто наважувався. Нині нефахівцю його майже неможливо відрізнити від справжнього, з відстані – практично неможливо. За зовнішнім виглядом штучне хутро або імітує натуральне, або є оригінальним матеріалом. Іншим є воно лише, коли до нього доторкнутися. Відчувається, що це волокна, які вплетені у ткану основу.

Імітації хутра можна побачити нині в усіх модних крамницях. Вони виглядають, як хутро лисиці, шиншили чи соболя. Але вони не коштують так шалено багато грошей, як справжнє хутро. А головне – вбираючись у речі зі штучного хутра, модникам не доводиться мати справу із докорами сумління за смерть тварин. Сьогоднішній споживач думає про охорону природи, він замислюється над тим, як утримують тварин, над тим, з чого і де зроблені ті чи інші речі. Тому він свідоміше ставиться до того, що купує. [12]

Проблему створення штучного хутра визначив незмінний підвищений попит населення на вироби з натурального хутра.

Серед багатьох економічних та соціальних проблем, які вирішуються у суспільстві, особливого значення набуває проблема якості. В ній знаходить вираження ефективність виробництва, ступінь задоволення потреб населення, розвиток зовнішньоекономічних зв'язків. Для об'єктивного оцінювання споживних властивостей та якості вітчизняних та імпортованих зразків штучного хутра необхідно проводити їх дослідження, що може дати компетентний висновок про якість товарів даної групи, які закупаються, визначити їх вартість, походження, конкурентоспроможність, тощо.

Тому метою даної дипломної роботи є: вивчення ринку штучного хутра в Україні, визначення основних функцій та завдань Управління по захисту прав споживачів Сумської міської ради, огляд споживних властивостей та вимог до якості штучного хутра, товарознавча оцінка якості штучного хутра, що реалізується в універмазі «Київ» м. Суми, визначення рівня його якості, підведення підсумків.

Для реалізації мети роботи необхідно:

- охарактеризувати фактори, що формують споживні властивості та якість штучного хутра;
- описати вимоги нормативних документів до якості штучного хутра;
- дослідити якість штучного хутра за участю Управління по захисту прав споживачів Сумської міської ради в універмазі «Київ» м. Суми»;
- провести експеримент по визначенню якості зразків штучного хутра на базі кафедри товарознавства з використанням сучасної методики, для чого визначити дескриптори та провести профілювання показників якості;
- визначити рівень якості зразків штучного хутра;
- для порівняння якості зразків штучного хутра розробити зірчасті профілографи, а також діаграми;
- зробити висновки.

Для логічного підходу виконання дипломної роботи, реалізації її завдань нами була складена логічна модель, представлена на рис. 1.

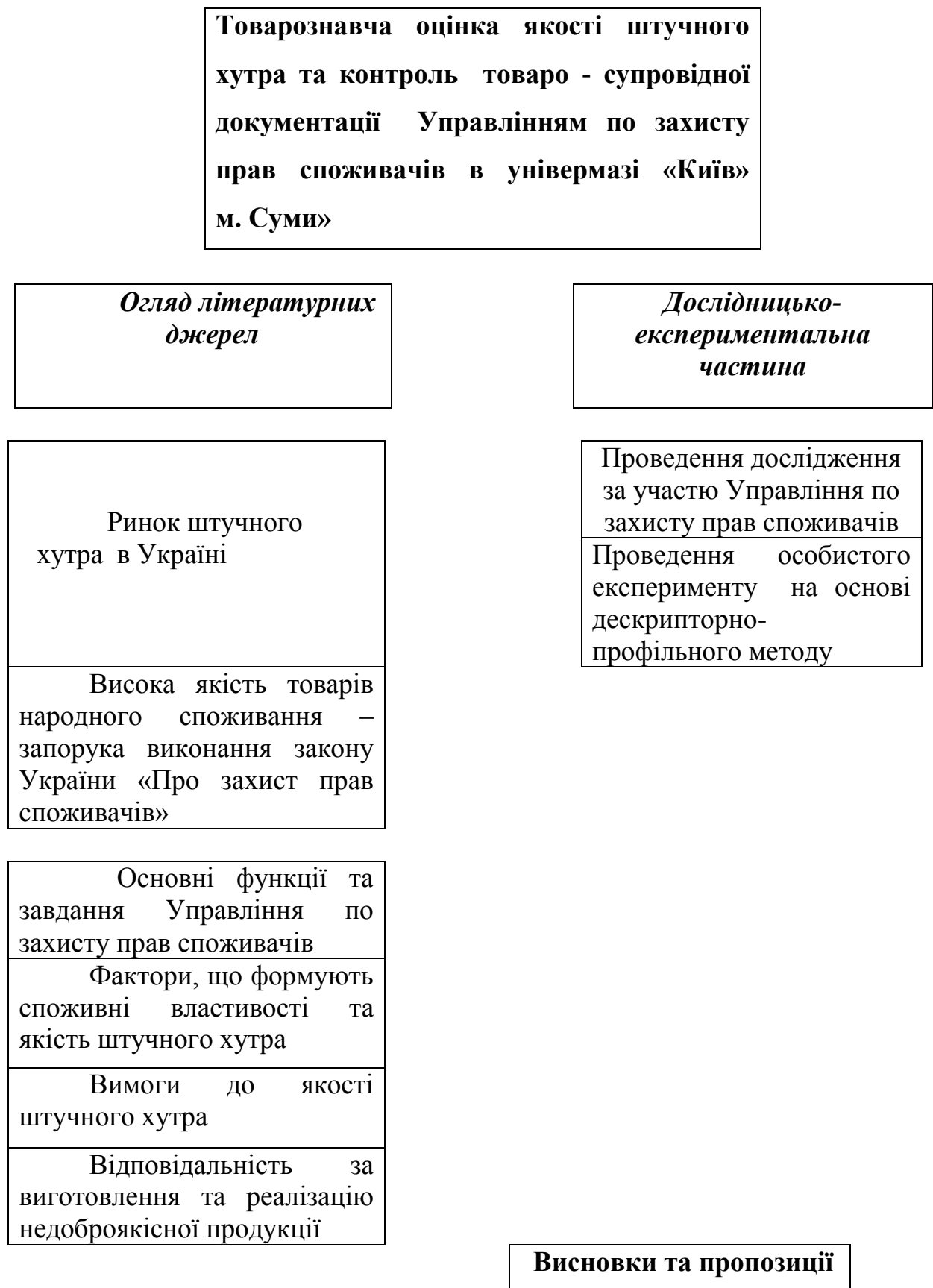

Рис 1. Логічна модель виконання дипломної роботи

РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1.1. Ринок штучного хутра в Україні.

Створення технології штучного хутра стало можливим завдяки розвитку виробництва хімічних волокон різних видів, структур та властивостей, розробці оригінального устаткування для виготовлення штучного хутра, хімікатів і барвників.

Ринок України досить компактний, бо вітчизняні споживачі тільки починають розуміти всі переваги штучного хутра перед натуральним і попит на вироби зі штучного хутра ще не досить великий. В Україні працюють всього три вітчизняних виробники цієї продукції: Ясинська фабрика штучного хутра, фабрика в Жовтих Водах і цех значно меншої потужності на швейній фабриці імені Рози Люксембург у Києві. По неофіційних відомостях, найбільший прибуток київська фабрика одержує саме від реалізації хутра.

Штучне хутро на трикотажній основі, що випускається ЗАТ "Роза", м. Київ вже більше 30 років, по своїх технічних характеристиках відповідає світовим стандартам. Для виробництва хутра використовуються поліакрилонітрильні, поліефірні і вовняні волокна різних модифікацій. Технологічна лінія по виробництву хутра оснащена устаткуванням провідних фірм: обробне устаткування фірм "Artos" і "Henz-Hergert" (Німеччина), "Springer-Vermont" (США); в'язальне устаткування фірми "Wildman Jakkard" (США); підготовче устаткування фірм "Temafa" і "Krupp Schpinbau" (Німеччина), "Orteingha usAG" (Англія). В 2003 році встановлена нова технологічна лінія по виробництву штучного хутра, що дозволило значно збільшити об'єм продукції, що випускається, а також розширити асортимент новими видами штучного хутра, що дозволяють використовувати хутро для дублювання [33].

"Роза-Хутро" - дочірнє підприємство ЗАТ Трикотажна фабрика "Роза", яке відоме в Україні як провідний виробник трикотажних полотен, штучного

хутра, одягу і білизни. "Роза" заслужила на репутацію надійного партнера, здатного конкурувати із зарубіжними виробниками. Продукція фабрики давно відома в Україні і має незмінний попит у споживачів. Створюючи продукцію різних стилів і рівнів складності, підприємство прагне максимально задовольнити вимоги клієнтів, спираючись на багаторічний досвід і знання фахівців.

Застосування нових видів натуралізованих волокон дозволяють ВАТ "Фабрика штучного хутра", м. Жовті Води, випускати продукцію ідентичну натуральному хутру диких тварин тигра, леопарда, рисі тощо. Використання модифікованих волокон дозволяє проводити прекрасні обробні і декоративні хутра, які не поступаються за якістю натуральній норці, песцю і іншому дорогому хутру. Фахівцями освоєно більше 20 імітацій натурального хутра тварин. У виробництві також широко застосовуються натуральні компоненти, такі як овеча шерсть. Фабрика є постійним законодавцем мод в області виробництва хутра на території СНД і перша зробила такі новації в області виробництва хутра, як: натуральна овчина на трикотажній основі, нанесення витисненого малюнка на ворсову поверхню, технологія виробництва ворсових трикотажних тканин по типу «драп», «кашемір».

Більше 25% продукції фабрика експортує до Росії, Голландії, Німеччини. Ведуться переговори про початок продажу в США. В Україні основними замовниками цієї фабрики є підприємства «Юність», «Дана», «Арель» [35].

Не дивлячись на значні успіхи, вітчизняні виробники не можуть задовольнити у повному обсязі зростаючий попит населення держави на вироби зі штучного хутра. Якщо з питань пошиття готових виробів українські підприємства цієї галузі ще можуть скласти непогану конкуренцію іноземним виробникам, то у виробництві штучного хутра вони не можуть сперечатися з Росією, Кореєю, а особливо з Білоруссю, яка по праву вважається самим крупним виробником полотен та готових виробів зі штучного хутра в Європі.

Сировинна база для виробництва хутра в основному розміщена за межами України: Білорусь, Росія, Німеччина, Корея і т.д., тому значна кількість штучного хутра ввозиться на територію України з-за кордону. В даний час виробнича колекція гіганта білоруської легкої промисловості ВАТ "Белфа" налічує близько 250 зразків штучного трикотажного хутра [34]:

- * гладкофарбоване;
- * гладкофарбоване коротковорсове;
- * жакардове;
- * жакардове коротковорсове;
- * жакардове хутро з неповним пров'язуванням;
- * під овчину;
- * для взуття;
- * для іграшок;
- * готові вироби: одяг,
- * іграшки

1.2. Роль торгівлі у підвищенні якості вітчизняних товарів та дотриманні вимог закону України «Про захист прав споживачів».

Якість товару залежить від комплексу притаманних йому фізичних, хімічних і біохімічних властивостей, а також від відповідності товару функціональним, естетичним, ергономічним та іншим вимогам, які задовольняють певні потреби людини. Якість товару передбачає задоволення соціальних потреб суспільства і характеризує доцільність виробництва. Воно є сукупністю властивостей продукції, що обумовлюють її придатність задовольняти певні потреби суспільства відповідно до призначення продукції. Товар з корисними властивостями може не мати високої якості, якщо він не відповідає вимогам для задоволення певних потреб. Тому вимоги до якості продукції постійно зростають, що в свою чергу пов'язано з ростом її конкурентоспроможності на ринку товарів [31].

Торгівля, яка пов'язує виробництво із споживачем, відіграє важливу роль у підвищенні якості товарів, особливо в ринкових умовах. Вона повинна оперативно реагувати на попит населення, вивчати ринок збуту товарів. Випуск продукції високої якості пов'язаний як з її виробництвом, так і з ринком збуту. Дослідження ринку збуту товарів свідчать, що підвищення якості товарів на 10% сприяє зростанню ціни на 40...50%, а при зниженні якості ціна товарів зменшується на 20...25%. Встановлено, що реалізувати товари, якість яких на 50% нижча за світовий рівень, практично неможливо. Отже, якість продукції має дуже важливе значення для економічного розвитку держави і цій проблемі необхідно приділяти постійну увагу [16].

Регулююча роль ринку надзвичайно жорстока: підприємства, які в умовах ринку не приділяють належної уваги якості товару, ринок знищує. Руйнуються цілі галузі, не витримуючи конкуренції з західними і східними. В умовах переходу до сучасної моделі економіки на основі інноваційно-інвестиційного розвитку, підготовки до інтеграції в європейський і світовий економічний простір необхідно, в першу чергу, зберігаючи пріоритет національних інтересів, постійно вдосконалювати систему захисту прав споживачів відповідно до досвіду розвинених країн. Якщо держава вміє захищати інтереси своїх споживачів, то це є запорукою поваги до такої держави. Підвищення якості і конкурентоспроможності вітчизняних товарів і послуг, активне впровадження в Україні сучасних технологій, збільшення інвестиційних потоків – всі ці фактори позитивно впливають на динаміку економічного зростання країни. Головним завданням органів державної влади є продовження процесу перетворення України на заможну європейську державу, основним пріоритетом якої є створення високих європейських стандартів життя населення [32].

З метою підвищення рівня забезпечення інтересів та захисту прав споживачів за останні роки в Україні розроблено та прийнято ряд законів, адаптованих до вимог законодавства ЄС, зокрема “Про внесення змін до Закону України “Про захист прав споживачів” і “Про внесення змін до

Закону України “Про рекламу”. Закон України «Про захист прав споживачів» введено в дію з 1 жовтня 1991 року Постановою Верховної Ради Української РСР від 12 травня 1991 року № 1024-XII (із змінами і доповненнями, внесеними Законами України від 22.09.11 р. № 3795-VI) [2]. Він регулює відносини між споживачами товарів, робіт і послуг та виробниками і продавцями товарів, виконавцями робіт і надавачами послуг різних форм власності, встановлює права споживачів, а також визначає механізм їх захисту та основи реалізації державної політики у сфері захисту прав споживачів [2].

Створено відповідні умови для функціонування в органах місцевого самоврядування структурних підрозділів з питань захисту прав споживачів, налагоджується співпраця і взаємодія органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування та громадськими організаціями споживачів.

В той же час, аналіз справ на споживчому ринку України свідчить про те, що кількість порушень вимог законодавства у сфері захисту прав споживачів за останнє десятиріччя не зменшується і становить понад 90% від загальної кількості перевірених суб’єктів господарювання. Споживчий ринок продовжує насичуватися сурогатами, неякісними, фальсифікованими та небезпечними для людей товарами. Не повною мірою реалізується право споживача на отримання необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про товари, роботи та послуги. Потребує розвитку можливість реалізації права споживачів бути почутим, відшкодовувати завдані збитки.

Незважаючи на економічні, правові, політичні труднощі, Україна намагається розв’язати проблему ефективного захисту споживчого ринку та прав споживачів, які нагромадились за радянський і теперішній часи. Набутий, хоч і зовсім ще невеликий, вітчизняний досвід свідчить, що із зміною економічної ситуації, процесами глобалізації постає необхідність реалізації консолідованої з усіма учасниками ринкових відносин споживчої політики, постійному удосконаленні законодавства та фінансовому забезпеченні заходів у сфері захисту прав споживачів.

1.3.Основні функції та завдання Управління по захисту прав споживачів.

Уряд України одним із завдань сьогодення вважає турботу про людей, їх захист з питань різного напрямку. Невід'ємною функцією держави є захист прав споживачів. Тому в Україні створені відповідні структури, на яких покладено виконання зазначених функцій.

Відповідно до Указу Президента України від 09.12.2010 №1085/2010 «Питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» (із змінами і доповненнями, внесеними Указами Президента України від 06.04. 2011 N 370/2011, 08.04.2011 N 409/2011, від 12.05. 2011 N 580/2011 [7] утворена Державна інспекція України з питань захисту прав споживачів (Держспоживінспекція України), на яку покладено функції з реалізації державної політики з питань державного контролю у сфері захисту прав споживачів. Ліквідована Державна служба технічного регулювання України, її функції покладено (крім функцій з реалізації державної політики з питань державного контролю у сфері захисту прав споживачів) на Міністерство економічного розвитку і торгівлі України та Державну ветеринарну та фітосанітарну службу України. Після набрання чинності цього Положення, припиняють дію ряд указів, що регулювали діяльність Держспоживстандарту. Саме цей Комітет здійснював повноваження у сфері захисту прав споживачів, які перейшли до щойно створеного органу. Держспоживінспекція тепер є спеціально уповноваженим органом виконавчої влади у сфері держконтролю за дотриманням законодавства про захист прав споживачів.

Слід відзначити, що і на Держспоживстандарт покладалися подібні функції. Проте окремо не виділялася функція ринкового нагляду. До речі, Закон «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» ще не набрав чинності (він був прийнятий 2 грудня минулого року). Цим Законом визначаються організаційно-правові основи нагляду і контролю за ринком нехарчової продукції.

У зв'язку з покладеними завданнями Інспекції буде надано право перевіряти суб'єкти господарювання і, в разі виявлення порушень, вимагати їх усунення, а також застосовувати певні заходи до суб'єктів господарювання (наприклад, забороняти реалізацію продукції; приймати рішення про припинення виробництва продукції; тимчасово зупиняти діяльність суб'єктів господарювання тощо).

У зв'язку з адмінреформою частина функцій Держспоживстандарту, що відноситься до захисту прав споживачів, повинна перейти до Держспоживінспекції, а функції, що стосуються питань технічного регулювання, - до іншого нового органу: Державної служби технічного регулювання України.

Основними завданнями Держспоживінспекції України є реалізація державної політики у сферах:

державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів і рекламу в цій сфері;

державного ринкового нагляду;

державного нагляду за додержанням технічних регламентів, стандартів, норм і правил.

Держспоживінспекція України для виконання покладених на неї завдань має право в установленому порядку:

- 1) перевіряти у суб'єктів господарювання сфери торгівлі і послуг, у тому числі ресторанного господарства, якість продукції, додержання обов'язкових вимог щодо безпеки продукції, а також додержання правил торгівлі та надання послуг;
- 2) проводити контрольні перевірки правильності здійснення розрахунків зі споживачами;
- 3) забороняти суб'єктам господарювання сфери торгівлі і послуг, у тому числі ресторанного господарства, реалізацію споживачам продукції в разі:

- відсутності документів, що засвідчують її відповідність вимогам нормативних документів, дотримання яких відповідно до законодавства є обов'язковим;
 - відсутності сертифіката відповідності або свідоцтва про визнання відповідності такої продукції, якщо її внесено до переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації;
 - ввезення такої продукції на територію України без документів, які підтверджують її належну якість;
 - коли строк придатності продукції не зазначено або зазначено з порушенням вимог нормативних документів, дотримання яких відповідно до законодавства є обов'язковим, чи коли такий строк закінчився;
 - коли продукція є фальсифікованою;
- 4) накладати відповідно до законодавства адміністративні стягнення та застосовувати адміністративно-господарські санкції до суб'єктів господарювання в разі порушення ними законодавства;
- 5) інші права відповідно до Положення.

Територіальним органом Держспоживінспекції України у Сумській області є Головне Сумське обласне управління у справах захисту прав споживачів.

Окрім Територіальних органів Держспоживінспекції України - Головних обласних управлінь у справах захисту прав споживачів при міських радах створені Управління підприємництва, торгівлі, побуту та захисту прав споживачів, які є виконавчим органом міської ради, утворюється міською радою, їй підзвітне та підконтрольне, підпорядковане виконавчому комітету ї міської ради і міському голові. У своїй діяльності Управління керується Конституцією України [1], Законами України „Про місцеве самоврядування в Україні” [3], „Про службу в органах місцевого самоврядування”[4], іншими законами України, указами і розпорядженнями Президента України, актами Кабінету Міністрів України, іншими нормативними актами органів державної влади і місцевого самоврядування,

рішеннями міської ради та її виконавчого комітету, розпорядженнями міського голови. Так, в м.Суми, утворене Сумською міською радою Управління підприємництва, торгівлі, побуту та захисту прав споживачів, підзвітне та підконтрольне їй, підпорядковане виконавчому комітету Сумської міської ради і міському голові м. Суми.

У складі Управління функціонують наступні структурні підрозділи: Відділ торгівлі та побуту, відділ захисту прав споживачів, відділ підприємництва, реєстраційних та дозвільних процедур.

Основні завдання управління наступні:

- Забезпечення реалізації державної політики у сфері підтримки підприємництва, розвитку торгівлі, громадського харчування і послуг для населення.
- Сприяння формуванню та товарному насиченню споживчого ринку, виробництву та реалізації вітчизняних товарів, розширенню їх асортименту та поліпшенню якості з урахуванням попиту, а також задоволенню потреб населення у послугах, товарах народного споживання.
- Виконання вимог Законів України «Про захист прав споживачів» «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців».
- Контроль за належною експлуатацією, організацією та якістю обслуговування населення підприємствами торгівлі (роздрібної, оптової), громадського харчування, сфери послуг.
- Створення сприятливих умов для розвитку бізнесу
- Надання інформаційної та методичної допомоги суб'єктам підприємницької діяльності.
- Реалізація принципів державної політики з питань удосконалення дозвільної системи у сфері господарської діяльності та забезпечення прозорості процедури видачі документів дозвільного характеру.

Управління виконує наступні основні функції:

- Готує проекти рішень Сумської міської ради та її виконавчого комітету, а також проекти розпоряджень міського голови м. Суми з питань торгівлі, побуту, підприємництва, дозвільної системи та захисту прав споживачів.
- Організовує роботу по виконанню вимог Закону України «Про захист прав споживачів»: розглядає звернення споживачів, консультує їх з питань захисту прав споживачів; аналізує договори, що укладаються продавцями (виконавцями, виробниками) із споживачами, з метою виявлення умов, які обмежують права споживачів; повідомляє відповідні територіальні органи у справах захисту прав споживачів, інші органи, що здійснюють контроль і нагляд за якістю і безпекою продукції про виявлення продукції неналежної якості, фальсифікованої, небезпечної для життя, здоров'я, майна споживачів і навколишнього природного середовища; у разі виявлення фактів реалізації продукції, яка не супроводжується необхідною, доступною, достовірною, своєчасною інформацією та відповідними документами, або продукції з простроченим строком придатності, тимчасово зупиняє реалізацію продукції до пред'явлення інформації, супровідних документів або припиняє її реалізацію; готує подання до органу, який видав дозвіл на провадження відповідного виду діяльності, для вирішення питання про тимчасове зупинення його дії чи про дострокове анулювання у разі систематичного порушення прав споживачів.
- Перевіряє умови організації продажу та аналізує умови договорів про виконання робіт (надання послуг) на відповідність вимогам чинного законодавства планово або при розгляді отриманих звернень споживачів та за дорученням керівництва.
- Висвітлює в засобах масової інформації стан дотримання суб'єктами господарювання законодавства у справах захисту прав споживачів, торговельного та побутового обслуговування населення. Здійснює перевірки (власними силами або у складі комісій) роботи підприємств торгівлі, громадського харчування та інших суб'єктів господарювання незалежно від форм власності з питань дотримання законодавства у сфері захисту прав

споживачів, торговельного та побутового обслуговування населення, виконання робіт (надання послуг), складає акти перевірок і протоколи про адміністративні правопорушення, передає складені протоколи на розгляд адміністративної комісії при виконавчому комітеті Сумської міської ради. Організовує та контролює роботу мережі торгівлі по обслуговуванню пільгового контингенту покупців згідно з чинним законодавством та відповідними рішеннями виконавчого комітету Сумської міської ради. Організовує погодження зручних для населення режимів роботи підприємств торгівлі, громадського харчування та побутового обслуговування населення, готує пропозиції виконавчому комітету по встановленню цілодобових режимів роботи підприємств торгівлі та ресторанного господарства. Проводить аналіз роботи сфери торгівлі, громадського харчування, надання населенню побутових послуг, аналізує статистичні дані по продажу товарів у місті та надає необхідні пропозиції. Здійснює контроль за формуванням роздрібних цін на основні групи продовольчих товарів відповідно до розпорядчих документів вищого рівня та інші.

Управління має право:

- Організовувати місцеві ринки, ярмарки, сприяти розвитку всіх форм торгівлі.
- Здійснювати контроль за дотриманням законодавства щодо захисту прав споживачів.

Окрім того, при обласних адміністраціях створені недержавні структури – товариства у справах захисту прав споживачів, які здійснюють незалежний контроль за дотриманням прав споживачів у виробничій сфері та торгівлі.

Таким чином, система органів, створених в Україні, на які покладені важливі функції щодо захисту прав споживачів, має широкі можливості створити серйозний бар'єр попаданню у торгівлю для неякісної, небезпечної продукції, яка останнім часом все частіше з'являється на ринку товарів.

1.4.Класифікація штучного хутра.

Асортимент штучного хутра, що виробляється в даний час промисловістю, класифікується за наступними ознаками: [8,12,15]

1. За призначенням:

- * для верхнього одягу;
- * для головних уборів та оздоблення;
- * для підкладки для верхнього одягу;
- * для декоративних виробів (ковдри, покривала, чохли, накидки та ін.);
- * для меблів;
- * для підкладки для взуття, шкіряної та текстильної галантереї;
- * для іграшок.

2. За видом основи:

- * на тканій основі
- * на трикотажній основі
- * на нетканій основі

3. За способом закріплення ворсу:

- * тканий ворсового переплетення
- * трикотажний (пров'язуванням ровниці у петлі ґрунтового полотна)
- * клеєвий
- * приклеювання ворсинок в електростатичному полі

4. За видом сировини:

- * із синтетичних волокон
- * із змішаних волокон (штучні та синтетичні + натуральні)
- * із натуральних волокон (вовни)

5. За структурою ворсу :

- * з рівним ворсом
- * з завитим пухнастим ворсом
- * з ворсом для імітації ості та пуху
- * з ворсом типу «підшерсток»

6. За обробкою:

- * суровий
- * гладкофарбований
- * меланжевий
- * з аерографним фарбуванням
- * з трафаретним фарбуванням

7. За зовнішнім видом та способом обробки:

- * гладке
- * строкатов'язане
- * жакардове
- * зі стрижкою
- * без стрижки
- * з обробкою ворсу під “каракуль”
- * з тисненням
- * з рисунчастим ефектом
- * з рисунчастою укладкою
- * з фасонною стрижкою ворсу

8. За імітацією:

- * під натуральних звірів та тварин
- * фантазійного напрямку

1.5. Характеристика споживних властивостей штучного хутра

Вимоги до виробів зі штучного хутра у пересічних споживачів наступні: вони мають володіти зносостійкістю, не м'ятися, бути досить легкими та добре зберігати тепло; добре і швидко чиститися і мати гарний зовнішній вигляд.

Штучне хутро володіє дуже високою стійкістю до стирання, задовільною стійкістю проти зминання і гарним зовнішнього виглядом. Правильно використовуючи штучне хутро з урахуванням його позитивних

властивостей, швейна промисловість може випускати широкий асортимент гарних, елегантних і дешевих виробів, які користуються великим попитом у населення.

Тобто великий попит на вироби із штучного хутра пояснюється його споживними властивостями. До них відносять наступні. [17,18]

1. Стійкість до стирання, яку ще можна називати зносостійкістю. Штучне хутро застосовується в основному для виробництва одягу і в умовах експлуатації піддається інтенсивному зношуванню. Стійкість штучного хутра до стирання, в основному, залежить від стійкості ворсу. Стійкість ворсу визначається природою волокна, з якого виготовлений ворс, міцністю утримання ворсу в ґрунті, рівномірністю розподілу ворсу по поверхні ґрунту, видом обробки та ін. Ворс штучного хутра сьогодні виготовляється, частіше за все з синтетичних волокон, які володіють цілим рядом переваг перед натуральними. Всі синтетичні волокна мають велику міцність на розрив, багато з них володіють високою стійкістю до стирання (виключення складають поліакрилонітрильні волокна, які володіють найбільшим опором зі всіх волокон до багаторазових деформацій).

Стійкість до стирання характеризується як здатність переносити зовнішнє тертя без руйнування, є однією з основних характеристик штучного хутра. Стійкість до стирання штучного хутра треба в першу чергу оцінювати по зміні зовнішнього вигляду ворсового покриву хутра, тобто по стійкості до звалювання. До того, як штучне хутро втрачає частину ворсу, воно так змінює свій зовнішній вигляд, що стає непридатним до використання. Стійкість штучного хутра до стирання характеризується зміною зовнішнього виду ворсу і оцінюється ступенем звалювання ворсу в балах при порівнюванні з стереофотоеталонами, які розроблені з урахуванням кінетики звалювання ворсу в експлуатації і можливості повного або часткового відновлення ворсу при розчісуванні. Стійкість штучного хутра до стирання характеризується величиною втрати ворсу на площі стирання, що виражена в

процентах до його початкової маси. Одночасно з вивченням зносу ворсу проводять дослідження по вивченню повітропроникності зразків хутра після різної тривалості стирання. Саме показник повітропроникності дозволяє отримати уявлення про ступінь зносу ворсової поверхні хутра.

2. Зминання ворсу. Під впливом різних чинників ворсова поверхня змінюється. Відбувається зминання ворсу, його звалення і злам. В більшості випадків втрата зовнішнього вигляду виробів зі штучного хутра з ворсом назовні настає значно раніше, ніж відбувається повне руйнування ворсу від стирання. Зминання - це властивість матеріалу зберігати протягом певного часу зміни форми після видалення навантаження, що викликало деформацію.

Зминання ворсу штучного хутра характеризується зменшенням товщини під впливом навантаження, що стискає його в площині, паралельній поверхні ґрунтової тканини. Це звичайно має місце під час експлуатації готового виробу. Зминання знижує якість штучного хутра, погіршує зовнішній вигляд виробів, зменшує теплозахисні властивості та ін. На теплозахисні властивості хутра значно впливає і об'єм ворсового покриву. При зминанні ворсу відбувається скорочення об'єму ворсового покриву, внаслідок скорочення об'єму повітря, а отже, змінюється теплозахисна цінність хутра. Тому показник зминання ворсу є істотним при оцінці якості штучного хутра. Величина зминання ворсу залежить від природи волокна, з якого вироблений ворс, товщина елементарного волокна, профілю поперечного перетину волокна, кута нахилу ворсу до ґрунту і інших чинників. При вивченні впливу природи волокна на зминання ряд дослідників приходять до висновку, що волокно вовни володіє найбільшою стійкістю проти зминання. Пружні властивості волокна зумовлюються в значній мірі наявністю поперечних зв'язків між головними поліпептидними ланцюгами макромолекули. Ці зв'язки відновлюють первинний стан волокна після деформації тому, що напруження, яке виникло при деформації діє на поперечні зв'язки і зняття деформуючого навантаження супроводжується

зняттям напружень. Отже, одним з моментів, що зумовлює високу пружність волокна, є сітчаста структура, що утворюється молекулярними ланцюгами.

3. Забруднюваність та очищення штучного хутра. Великим недоліком білого або забарвленого в світлі тони штучного хутра є швидка забруднюваність ворса у виробках при носінні за рахунок прямого зіткнення з носіями бруду (рукава, манжети), відкладення на поверхні (верх плечей), вдавлювання пилу (спинка, подоли), а також за рахунок частинок бруду, що переносяться дощем і снігом. Більше всього забруднюється ворс з сумішей орлону і дайнеля, нітрону і капрону. Слід зазначити, що кольоровий ворс забруднюється менше, чим білий. Ступінь очищення штучного хутра з ворсом з нітрону і капрону найвища. Ворс штучного хутра з суміші орлону і дайнелю очищається дещо гірше, чим ворс з нітрону і капрону. Значно важче піддається очищенню ворс з лавсану і суміші вовни з нітроном. Таким чином, ворс штучного хутра з лавсану і суміші вовни з нітроном після очищення залишається більш забрудненим порівняно з ворсом з інших волокон.

Повторні забруднення і очищення поступово збільшують різницю у відображенні світла від поверхні зразків. Особливо це помітно у ворсі з лавсану і вовни з нітроном. Практично можна вважати, що штучне хутро з ворсом з лавсану після третього циклу забруднення і очищення не придатне для подальшого носіння, оскільки коефіцієнт відображення світла від поверхні зразка після третього очищення наближається до коефіцієнта відображення світла після первинного забруднення. Тому штучне хутро з ворсом з лавсану можна рекомендувати для пошиття виробів, які в процесі експлуатації зазнають очищення не більш двох разів (наприклад, пальта для дорослих, розраховані для носіння один-два сезони).

При повторних очищеннях штучного хутра з ворсом з нітрону різниця у відображенні світла при збільшенні кількості циклів "забруднення - очищення" майже не спостерігається. Це стосується і кольорового ворсу з

капрону. Ці види штучного хутра можна використовувати для виготовлення дитячого одягу, який необхідно часто чистити.

4. Захисні властивості штучного хутра є комплексним показником, який в свою чергу складається з декількох показників:

- повітропроникність;
- водопроникність;
- водовідштовхування;
- водопоглинання;
- морозостійкість.

Для характеристики якості штучного хутра, його теплозахисних властивостей велике значення має повітропроникність. Показником повітропроникності матеріалу служить кількість повітря, що проходить через матеріал в одиницю часу при певному тиску. Величина повітропроникності штучного хутра залежить від його товщини, висоти і густини ворсового покриву, густини ґрунту та природи волокна у ворсовому покриві. Повітропроникність хутра для одягу є одним з основних показників, які визначають гігієнічні властивості штучного хутра. Саме тому штучне хутро повинне володіти оптимальною повітропроникністю.

Під водопроникністю розуміють властивість матеріалу пропускати воду при певному тиску. Водопроникність вимірюють кількістю води (в мл), що проходить в годину через 1 см^2 матеріалу. Опір матеріалу проникненню води на його протилежну сторону називають водовідштовхуванням. Воно характеризується висотою стовпа води, яку матеріал, що зазнає випробування може витримати, не пропускаючи на зворотню сторону воду у вигляді вільно падаючих крапель.

Водопоглинання трикотажного хутра визначають за допомогою спеціального дощувального приладу. Морозостійкість також є важливим показником якості хутра, оскільки вироби з нього носять в холодну погоду і це чи не найперший показник, після естетичних властивостей, який цікавить споживача.

5. Паропроникність. Експериментальне визначення паропроникності зводиться до створення різної відносної вологості середовища з обох сторін дослідного зразка і встановлення кількості парів води, які пройшли через зразок. Показник паропроникності виражають в міліграмах вологи, яка пройшла через 1 см² площі зразку за 1 годину (абсолютна паропроникність, П) або як відношення маси парів води, які пройшли через дослідний зразок до маси води, яка випаровувалася з відкритої поверхні за тих же умов, в процентах (відносна паропроникність, Пв). Паропроникність трикотажного хутра вища, ніж тканого чи на нетканій основі.

6. Властивості, які впливають на поведінку штучного хутра при експлуатації виробів. Сюди відносять такі поняття, як надійність в експлуатації – спроможність хутра задовольняти визначені потреби споживачів. Але з часом хутро втрачає цю спроможність в результаті фізичного і морального старіння. Головним показником надійності штучного хутра є його довговічність, яка залежить від фізичного та морального старіння.

Міцність на розрив має особливо велике значення у процесі обробки. Визначається цей показник у кг навантаження, під дією якої зразок хутра стандартного розміру рветься на динамометрі. Найвищу міцність має хутро на тканий основі.

Подовження. Під дією навантаження штучне хутро подовжується. Вироби із такого хутра мають хорошу формостійкість. На подовження впливають природа волокна, будова пряжі, щільність, обробка. Найкраще подовження має хутро на трикотажній основі.

Розтягування. Його необхідно враховувати при моделюванні, конструюванні одягу. Найкраще розтягується штучне хутро на трикотажній основі.

7. Гігієнічні властивості. Залежать від природи волокна, структури і обробки хутра. Сюди можна віднести пористість, яка визначає будову основи хутра. Залежить від будови волокна, щільності волокон і обробки

Гігроскопічність – спроможність хутра поглинати водяні пари. Важливо для одягу. Найменш гігроскопічне хутро з ворсом із синтетичних волокон.

Теплозахисні властивості. Ці фактори визначають пористість, чим менші пори у хутрі і чим їх більше, тим вищі дані властивості.

Теплопровідність визначається кількістю тепла, яке проходить через хутро. Тому хутро для одягу виробляють товщим.

Пилоємність – спроможність хутра реагувати на пил і забруднення. Штучне хутро має високу пило ємність, важко відчищається від бруду.

8. Естетичні властивості. Це – колір, рисунок, блиск, гладкість, фактура, туше хутра.

9. Технологічні властивості включають спроможність хутра до обробки. Сюди відносять ширину, спроможність драпіруватися, тобто утворювати складки, сипучість тощо. Кращі властивості притаманні штучному хутру на основі тканин та трикотажу.

1.6. Фактори, що формують споживні властивості та якість штучного хутра:

1.6.1. Сировина.

Споживні властивості та якість штучного хутра залежить від декількох факторів, основними з яких є сировина та технологія виготовлення. Штучне хутро має ґрунтову основу та ворсовий покрив. Для ґрунту використовують бавовняну пряжу, а також пряжу із хімічних волокон. Ворсовий покрив може бути однорідним і неоднорідним, виробляють його із хімічних волокон (нітрону, лавсану, хлоріну, капрону тощо). У невеликих кількостях використовують вовняні, віскозні волокна. Змішані волокна підвищують ряд властивостей. Синтетичні волокна при визначеній температурі дають значну усадку і таким чином закріплюють ворс. Висота ворсу штучного хутра може бути від декількох міліметрів до декількох сантиметрів. [19,30]

Щоб штучне хутро нагадувало натуральне, для ворсового покриву використовують різноусадкові волокна. Для отримання блиску використовують профільовані синтетичні волокна.

Для утворення ворсового покриву штучного хутра використовують різні моновитки або комплексні поліамідні і поліефірні віскозні та ацетатні нитки. Для довговорсового хутра найбільш часто використовують пряжу із поліакрілонітрільних волокон, які дякуючи «шерстистості», малій щільності, високій пружності, малій теплопровідності і низькій гігроскопічності особливо пригодні для виготовлення штучного хутра.

Для ворсу, як правило, використовують різні комбінації волокон, так як при використанні однорідного волокна неможливо отримати необхідний ефект. Так, віскозний шовк міцний на стирання, але має різкий блиск. Ацетатний ворс приємніший, м'якший і шовковистіший, але витирається, а капроновий ворс недостатньо м'який і шерстистий.

Штучне хутро має тенденцію утворювати так звані «катишки» та звалюватися. Його ні в якому разі не можна обробляти високими температурами, тобто прати в гарячій воді чи сушити рядом з джерелами тепла, так як вироби можуть втратити блиск і дати усадку, тобто зменшитись у розмірах. [8,19]

1.6.2. Технологічний процес.

Штучне хутро на тканий основі за технологією виготовлення поділяється на клеєве та ворсове. [12,13]

Для виготовлення клейового хутра в якості ворсу використовують спеціальну синельку (від французького слова – гусінь). У стержневі нитки синельки із бавовняної пряжі вкручують ворсову нагонну нитку із капрону. Капронова синелька має великий опір витиранню, стійка до води, мало забруднюється, практична у експлуатації.

Для отримання штучного хутра під каракуль нагонну нитку використовують у вигляді шнура, а під смушку – її розрізають на штапельки довжиною 10-22 мм, які вкручують перпендикулярно стержневій нитці. Синельку завивають на спеціальних апаратах і закріплюють на термофіксацією. Для придання хутру більшої схожості з натуральним, для синельки використовують штапельки різної довжини.

В процесі отримання хутра на поверхню тканини наносять шар синтетичного клею, який утворює еластичну плівку, стійку до дії води, низьких температур, старіння. При виготовленні штучного каракуль синельку укладають на клей хвилястими рядами для отримання характерного рисунка і закріплюють термофіксацією. Із синельки для смушки видаляють бавовняну пряжу, після чого завитки більше розпушуються.

Ткане хутро ворсового переплетення виробляють з ґрунтовою основою із бавовняної пряжі чи змішаної з синтетичними волокнами. Він утворюється трьома системами ниток – ворсовими, корінними і уточними. При цьому два ґрунтових полотна зв'язані між собою ворсовими нитками, які потім розрізаються, в результаті чого утворюється ворс.

За структурою ворсу розпізнають наступні основні види хутра ворсового переплетення:

- з рівним ворсом – підкладковий з м'якою, пухнастою ворсовою поверхнею;
- з ворсом із грубоволокнистого віскозного шовку чи капрону, з обробкою на завивальних машинах після пропитування спеціальними розчинами для більшої пухнастості;
- з ворсом із волокон різної товщини для імітації ості та пуху;
- ворс з «підшерском» - імітація довгої грубуватої ості із профільованих волокон і короткого пуху із пряжі;

При заключній обробці ворс пропитують спеціальними емульсіями, які надають йому блиск, водостійкість і не зминання. [12, 13]

Штучне хутро на трикотажній основі дякуючи гарному драпіруванню і густому пухнастому ворсу має переваги над тканим хутром. Трикотажна основа утворюється поперечно-в'язаним переплетенням. Для основи використовують бавовняну чи синтетичну пряжу. При використанні синтетичної пряжі петлі полотна після його термофіксації ущільнюються, в результаті щільніше закріплюється ворс і підвищується формостійкість.

Ворс отримують вв'язуванням у петлі шрунтового полотна ровниці і наступним начісуванням її. Таким чином імітують ворс під котик, цигейку, норку, ондатру, лисицю, ведмедя тощо.

Для трикотажного хутра характерні наступні структури ворсу:

- ворс однорідний – із волокон одного номеру і однакової довжини;
- ворс неоднорідний із волокон різної товщини, з різною усадкою.

Різного профілю тощо;

Для придання ворсу високих експлуатаційних і естетичних властивостей проводять ряд операцій: стрижку, пропитку силіконами для придання водозахисних властивостей, термофіксацію, поліровку тощо.

Недоліком такого хутра є утворення «катишок», що залежить від структури і природи волокна, про що згадувалось вище.

Плюшеве трикотажне хутро виробляють на машинах, де одночасно з пров'язуванням петель ґрунту формуються плюшеві петлі із комплексних і синтетичних ниток. Потім петлі розрізаються і розчісуються. З них утворюється ворс штучного хутра. Для кращого закріплення ворсу хутра ґрунт покривають з виворітної сторони тонким шаром латексної плівки, що надає йому гарну водостійкість.

Ворс підвернений різним обробкам: стрижці, пропитці силіконами для придання водовідштовкуючих властивостей, обробці фенолоформальдегідними солями для придання немнучості, поліровці ворсу. Після цього ворс стає м'яким, шовковистим, не мнеться. Хутро може мати різні рисунки, які отримують з використанням машин Жакарда, може бути

однотонним, печатним, гладким, з фасонною стрижкою, з завитками тощо. [20]

Штучне хутро на основі нетканих матеріалів отримують із синтетичних волокон декількома способами:

- на в'язально-прошивних машинах каркасна тканина прошивається ворсовою ниткою;
- до тканого каркасу приклеюється волокнистий холст, який потім начісується.

Ворс обробляють за звичайною технологією. Таке хутро використовується як підкладковий матеріал для одягу та взуття. Для головних уборів та дитячого одягу використовують профільовані капронові нитки та поліакрілнітрильні, які виконують роль підпушки [8].

При порівнянні хутра, отриманого тканим, трикотажним і нетканим способами, при однакових затратах на підготовку сировини та обробку встановлено, що праце місткість виробництва тканого хутра у 10 разів вище, ніж нетканого. І в 4,8 разів вище, ніж трикотажного. Трикотажне хутро за теплозахисними властивостями має перевагу над тканим на 29%, неткане – в 2,5 рази, по стійкості до витирання – відповідно в 3 і 10 разів. Все це говорить про переваги штучного трикотажного хутра.

1.7. Вимоги до якості штучного хутра.

Ступінь відповідності штучного хутра вимогам нормативної документації визначається сортом. Відповідно до ГОСТ 28367-2011, п. Б.9 на штучне хутро встановлено три сорти: 1, 2, 3. Сорт куска хутра встановлюють у відповідності до кількості та розмірів пороків на кусок хутра умовної довжини та кількості умовних розрізів на кусок хутра умовної довжини відповідно до призначення хутра [26,28].

Відповідно до ГОСТ 28367-2011, розділ Определение сортности меха, при сортуванні хутро розміщують на наклонній площині і продивляються з

лица і виворіту. Довжину чи ширину порорів, що порушують зовнішній вид хутра, визначають вимірюванням найбільшого його розміру металевою лінійкою чи рулеткою з ціною поділки 0,1 см. Пороки зовнішнього вигляду, які не порушують цілості хутра, у межах ширини кромки не враховують. Допустиме число пороків зовнішнього вигляду і умовних вирізів встановлюють на кусок умовною довжиною 20 м. При відхиленні фактичної довжини куска від умовної число допустимих пороків зовнішнього вигляду і умовних вирізів відповідно перераховують. Допускається відносити до умовного вирізу початок куска хутра, призначеного для швейних виробів, довжиною не більше 0,49 м через заміну ворсу від намотування куска хутра в рулон. До умовних вирізів відносять частину куска хутра з пороками зовнішнього вигляду, які перевищують розміри чи число допустимих пороків. Початок і кінець умовного вирізу відмічають спеціальними сигналами (кольоровими нитками, фарбою тощо). Площа умовних вирізів входить в загальну площу куска.

У штучному хутрі всіх сортів не допускаються наступні пороки: дірки, не проклейка ґрунту на довжтні більше 5 см, п»ятна на ворсові стороні хутра площею більше 5 кв.см, обрив однієї нитки ґрунту, наявність на ворсі клею, чорнильних та ржавих п»ятен.

Площа умовних вирізів не повинна перевищувати 7% площі куска хутра.

На куску штучного хутра можуть бути допустимі дефекти (певна кількість та розміри): штопка з порушенням ворсового покрива, не проклейка ґрунта плівкою утворюючим препаратом, п»ятна, обрив однієї чесальної стрічки, ребристість, стороннього кольору волокна, місцеве завуження хутра, замини ворсу, хвилястість ворсу, запікання ворсу, відтіночність ворсу, жовтизна хутра, відсутність, порушення та перекося рисунок, мушковатість.

Пороки зовнішнього вигляду на ґрунті, які не порушують ворсового покриву (п»ятна, штопка, відтінки, зебристість) не враховуються. Допустиме

число пороків зовнішнього виду на кусок хутра умовної довжини не повинно бути більше [25, 27,29]:

1. Для швейних виробів сорту:

- 1- один розповсюджений чи місцевий
- 2- два розповсюджених і п'ять місцевих
- 3- два розповсюджених і десять місцевих

2. Для іграшок, підкладки взуття, шкіряної і текстильної галантереї сорту:

- 1 – сім
- 2 – дванадцять
- 3 – п'ятнадцять

3. Для меблів сорту:

- 1 - сім
- 2 - чотирнадцять

До штучного хутра висуваються також і вимоги безпеки, а саме до: вогнестійкості, поверхневого електричного опору, гігроскопічності.

1.8. Відповідальність за виготовлення та реалізацію недоброякісної продукції.

В Україні створена правова база, яка передбачає відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності за виготовлення, реалізацію недоброякісної та небезпечної продукції.

Основним способом захисту порушеного права громадянина-споживача є відшкодування шкоди, яку було заподіяно товарами (роботами, послугами) неналежної якості.

У разі порушення законодавства про захист прав споживачів суб'єкти господарювання сфери торговельного та інших видів обслуговування, у тому числі ресторанного господарства, згідно з Законом «Про захист прав споживачів», несуть відповідальність за [2]:

1) відмову споживачу в реалізації його прав, установлених частиною першою статті 8 щодо виявлення протягом встановленого гарантійного строку недоліків споживач,, частиною першою статті 9 і частиною третьою статті 10 цього Закону, - у десятикратному розмірі вартості продукції виходячи з цін, що діяли на час придбання цієї продукції, але не менше п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Пункт 1 частини першої статті 23 в редакції Закону № 2741-VI від 02.12.2010}

2) виготовлення або реалізацію продукції, що не відповідає вимогам нормативних документів, - у розмірі п'ятдесяти відсотків вартості виготовленої або одержаної для реалізації партії товару, виконаної роботи, наданої послуги, але не менше десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а у разі, коли відповідно до закону суб'єкт господарської діяльності не веде обов'язковий облік доходів і витрат, - у розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

3) реалізацію продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні, але у документах, згідно з якими її передано на реалізацію, відсутні реєстраційні номери сертифіката відповідності або свідоцтва про визнання відповідності, - у розмірі п'ятдесяти відсотків вартості одержаної для реалізації партії товару, виконаної роботи, наданої послуги, але не менше десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а у разі, коли відповідно до закону суб'єкт господарської діяльності не веде обов'язковий облік доходів і витрат, - у розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян {Пункт 3 частини першої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5312-VI від 02.10.2012};

4) виготовлення або реалізацію продукції, що не відповідає вимогам нормативних документів, нормативно-правових актів стосовно безпеки для життя, здоров'я та майна споживачів і навколишнього природного середовища, - у розмірі трьохсот відсотків вартості виготовленої або одержаної для реалізації партії товару, виконаної роботи, наданої послуги,

але не менше двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а у разі, коли відповідно до закону суб'єкт господарської діяльності не веде обов'язковий облік доходів і витрат, - у розмірі п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

5) реалізацію продукції, забороненої відповідним державним органом для виготовлення та реалізації (виконання, надання), - у розмірі п'ятисот відсотків вартості одержаної для реалізації партії товару, виконаної роботи, наданої послуги, але не менше ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а у разі, коли відповідно до закону суб'єкт господарської діяльності не веде обов'язковий облік доходів і витрат, - у розмірі ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

6) реалізацію небезпечного товару (отрути, пестицидів, вибухо- і вогненебезпечних речовин тощо) без належного попереджувального маркування, а також без інформації про правила і умови безпечного його використання - у розмірі ста відсотків вартості одержаної для реалізації партії товару, але не менше двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а у разі, коли відповідно до закону суб'єкт господарської діяльності не веде обов'язковий облік доходів і витрат, - у розмірі двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

7) відсутність необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про продукцію - у розмірі тридцяти відсотків вартості одержаної для реалізації партії товару, виконаної роботи, наданої послуги, але не менше п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а у разі, коли відповідно до закону суб'єкт господарської діяльності не веде обов'язковий облік доходів і витрат, - у розмірі п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

8) створення перешкод службовим особам центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів, та структурного підрозділу з питань захисту прав споживачів органу місцевого

самоврядування у проведенні перевірки якості продукції, а також правил торговельного та інших видів обслуговування - у розмірі від одного до десяти відсотків вартості реалізованої продукції за попередній календарний місяць, але не менше десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а у разі, коли відповідно до закону суб'єкт господарської діяльності не веде обов'язковий облік доходів і витрат, - у розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Пункт 8 частини першої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

9) невиконання або несвоєчасне виконання припису посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів, про усунення порушень прав споживачів - у розмірі двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

{Пункт 9 частини першої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5463-VI від 16.10.2012}

10) реалізацію товару, строк придатності якого минув, - у розмірі двохсот відсотків вартості залишку одержаної для реалізації партії товару, але не менше п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

11) порушення умов договору між споживачем і виконавцем про виконання роботи, надання послуги - у розмірі ста відсотків вартості виконаної роботи (наданої послуги), а за ті самі дії, вчинені щодо групи споживачів, - у розмірі від одного до десяти відсотків вартості виконаних робіт (наданих послуг) за попередній календарний місяць, але не менше п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

12) обмеження або відмову в реалізації прав споживачів, установлених частиною другою статті 17 цього Закону, - у розмірі п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

{Частину першу статті 23 доповнено пунктом 12 згідно із Законом № 5284-VI від 18.09.2012}

2. Суми штрафів зараховуються до державного бюджету.

Порядок їх стягнення визначається Кабінетом Міністрів України.

3. У разі невиконання в добровільному порядку суб'єктами господарювання сфери торгівлі і послуг, у тому числі ресторанного господарства, визначених у статті 26 цього Закону рішень (постанов) центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів, та його посадових осіб про накладення стягнення примусове виконання таких рішень (постанов) здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері організації примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), в порядку, встановленому Законом України "Про виконавче провадження" [5].

Якщо держава буде суворо контролювати дотримання законодавства та своєчасно пред'являти санкції до порушників законодавства, споживачі будуть більш захищені від недоброякісної, небезпечної продукції.

1.9. Висновки щодо огляду літератури, обґрунтування обраної теми.

Проаналізувавши літературні джерела, можна зробити наступні висновки.

1. Штучне хутро відіграє важливу роль у нашому житті. Штучне хутро вважається сьогодні однією з головних модних тенденцій прохолодного сезону. До недавнього часу його використовували в основному в якості утеплюючого чи декоративного матеріалу у швейному чи взуттєвому виробництві, при виготовленні іграшок, меблів тощо. Сьогодні ж, йдучи в ногу з часом, із штучного хутра виготовляють одяг, головні убори, якими не гребує жодна зірка світового масштабу.

2. Важливими факторами, що впливають на формування споживчих властивостей і якості штучного хутра є матеріали, з яких воно виготовлене, і технологічні процеси, що застосовуються для виготовлення. Основними

матеріалами є волокна для ворсового покриття, в якості таких використовують синтетичні, штучні, деякі натуральні та змішані волокна. За технологічним процесом розрізняють штучне хутро на тканий основі, на нетканій та на трикотажній основі. Всі види хутра за рахунок цього відрізняються споживними властивостями.

3. Великий попит на вироби із штучного хутра пояснюється його споживними властивостями. Основними споживними властивостями штучного хутра є стійкість до стирання, паро- та повітропроникність, теплопроникність, теплостійкість, технологічність, гігієнічні властивості, естетичні, економічні та соціального призначення.

4. До якості штучного хутра висувають ряд вимог, які викладені у ГОСТ 28367-2011. Штучне хутро поділяють на три сорти – 1,2,3 в залежності від кількості та розміру пороків зовнішнього вигляду та кількості вирізів у куску.

5. В Україні створена правова база, яка передбачає відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності за виготовлення, реалізацію недоброякісної та небезпечної продукції. Якщо держава буде суворо контролювати дотримання законодавства та своєчасно пред'являти санкції до порушників законодавства, споживачі будуть більш захищені від недоброякісної, небезпечної продукції. В м. Суми, створене Сумською міською радою Управління підприємництва, торгівлі, побуту та захисту прав споживачів, підпорядковане виконавчому комітету Сумської міської ради і міському голові м. Суми, однією з функцій якого є захист прав споживачів.

На основі вищесказаного можна зробити висновок, що тема дипломної роботи не є випадковою, а являється актуальною, так як дає можливість дослідити якість штучного хутра в універмазі «Київ» м. Суми за участю Управління по захисту прав споживачів, а також провести самостійні експериментальні дослідження зразків хутра та визначити рівень якості хутра.

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДНИЦЬКО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЧАСТИНА

Дослідницька частина дипломної роботи проводилась при участі Управління по захисту прав споживачів з метою контролю якості штучного хутра, відповідності маркування вимогам нормативних документів. Об'єктом дослідження являється універмаг «Київ» м.Суми.

Паралельно нами було проведене самостійне експериментальне дослідження, яке дало змогу провести більш системний аналіз якості штучного хутра, встановити рівень якості окремих зразків продукції, для чого були використані нові сучасні методи органолептичного дослідження з використанням 5-бальної системи та профілювання якості.

Універмаг «Київ» є одним із популярних місць для купівлі товарів серед сумчан та гостей міста. Розміщений він у самому центрі міста на вул. Кооперативній, 1. Біля універмагу розташований ринок непродовольчих товарів, а в 300-х метрах – Центральний ринок. Зручне розташування універмагу дає можливість зібрати великі потоки покупців в одному місці.

Структура універмагу: 1 поверх – продуктовий супермаркет «ЕКО», супермаркет побутової хімії «СВА», магазини текстильних товарів, одягу та взуття. 2 поверх – магазин побутової хімії «ТЦ-Україна», магазини одягу та взуття. На 3 поверсі знаходяться магазини побутової техніки «Vicotec», «Технополис». Тут також великий вибір меблів, товарів та аксесуарів для дому. На 4-5 поверхах розміщені невеликі магазини з різними товарами. 6-7 поверхи зайняті під офіси і салони, а також заклади громадського харчування. Загальна площа універмагу становить 24 000 кв.м.

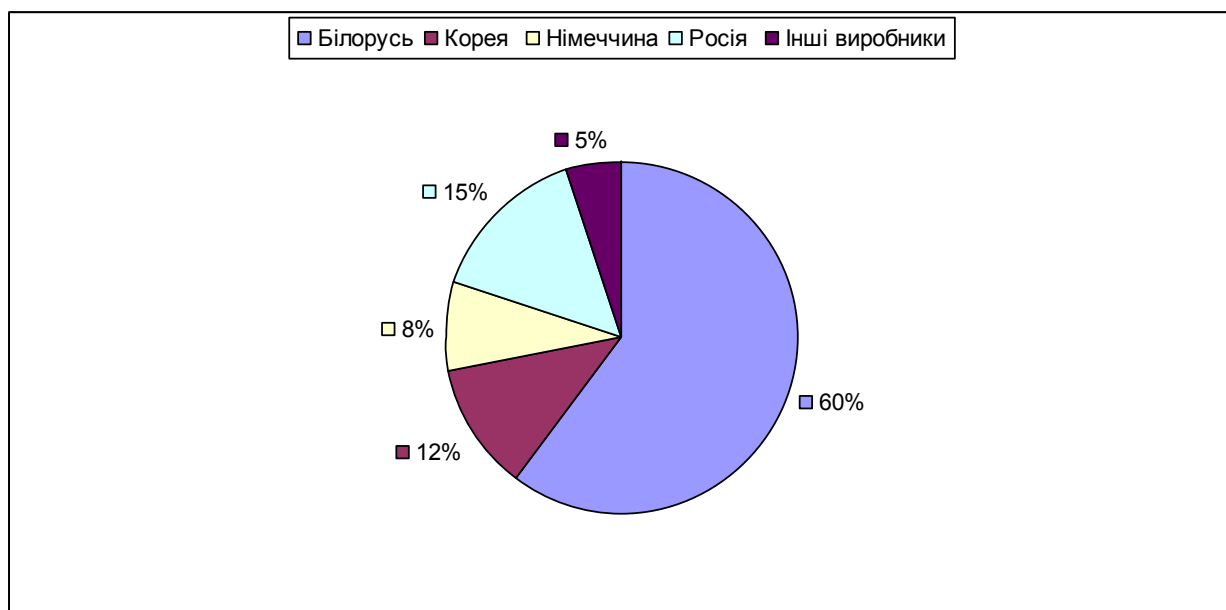
Відділ текстильних товарів знаходиться на 1 поверсі універмагу. У відділі реалізуються різні тканини, а також штучне хутро (додаток А).

Асортимент штучного хутра в універмазі «Київ» досить широкий і представлений виробниками України, Росії, Білорусі, Німеччини, Південної Кореї та інших країн.

Питома вага штучного хутра різних виробників, що реалізується в універмазі «Київ» представлена на діаграмі 2.1.

Діаграма 2.1.

Питома вага штучного хутра різних виробників, що реалізується в універмазі «Київ»

Як видно із діаграми, найбільшу питому вагу має штучне хутро виробництва Білорусі.

Асортимент штучного хутра універмагу «Київ» представлений в додатку Б.

2.1. Мета, завдання, предмет, об'єкти та методи дослідження.

Для реалізації загальної мети дипломної роботи, що полягає в товарознавчій оцінці якості штучного хутра, яке реалізується в універмазі «Київ» м. Суми, дослідницько-експериментальна частина має за мету дослідити якість штучного хутра в універмазі за участю представників Управління по захисту прав споживачів при Сумській міській раді, а також провести експеримент щодо визначення рівня якості зразків хутра на базі кафедри товарознавства та зробити загальні висновки.

Завдання дослідницько-експериментальної частини наступні:

- прийняти участь у проведенні контролю якості штучного хутра в універмазі «Київ» м. Суми представниками Управління по захисту прав споживачів та зробити відповідні висновки;
- провести особистий експеримент по визначенню рівня якості хутра, для чого:
 - відібрати зразки для проведення дослідження;
 - визначити дескриптори (показники якості), які будуть досліджуватись;
 - розробити профілі для оцінки якості зразків;
 - визначити рівень якості зразків;
 - побудувати зірчасті профілографи та діаграми за результатами дослідження;
 - зробити висновки про якість зразків.

Предметом дослідження були наступні показники на відповідність стандарту [25]:

- наявність дефектів;
- кількість умовних вирізів у куску;
- маркування;
- ширина куска хутра.

Об'єктом дослідження, яке проводилось за участю представників Управління по захисту прав споживачів, були 5 зразків (кусків) штучного хутра, яке реалізується в універмазі «Київ» м. Суми (додаток Б).

Для реалізації мети дослідницько-експериментальної частини нами була побудована логічна модель, яка представлена на рис. 2.1.

Рис. 2.1 Логічна модель виконання дослідницько-експериментальної частини.

2.2. Дослідження якості штучного хутра за участю Управління по захисту прав споживачів в універмазі Київ м. Суми.

Якість штучного хутра можна оцінити наступними методами: органолептичними та інструментальними (лабораторними). Органолептично оцінюють зовнішній вигляд хутра взагалі, колір, блиск, довжину ворсу, його м'якість, наявність дефектів зовнішнього вигляду, маркування, ширину та довжину кусків, наявність умовних вирізів.

Лабораторно досліджують фізико-механічні показники такі, як маса ворсового покриву, питомий поверхневий електричний опір, вогнестійкість, гігроскопічність та інші, а також склад ворсу, пряжі та ниток ґрунту, стійкість до хімічності, атмосферних опадів та інші згідно з ГОСТ 28367-94.

1 лютого 2013 року ми були присутні при перевірці представниками Управління по захисту прав споживачів якості та сорту штучного хутра, що реалізується в універмазі «Київ». Оцінку якості проводили згідно з нормативною документацією – ДСТУ 2724 - 94 Хутро штучне трикотажне. Загальні технічні умови [28]; ГОСТ 28367 - 2011 Мех искусственный трикотажный. Общие технические условия [25]; ГОСТ 4.80 - 82 Система показателей качества продукции. Мех искусственный трикотажный [24].

Оцінка якості та встановлення сорту штучного хутра на трикотажній основі для верхнього одягу здійснювалась шляхом ретельного огляду, перемірюванням ширини. Показниками, за якими проводили оцінку, були: наявність дефектів, кількість умовних вирізів, маркування та ширина хутра.

Результати перевірки представлені в таблиці 2.1.

Проаналізувавши дані таблиці, можна зробити наступний висновок. Тільки на зразку 2 (виробництво Білорусі) будь-які дефекти зовнішнього вигляду були відсутні; маркування відповідає вимогам стандарту; відхилень по ширині немає. Зразок 1 (виробництво Україна, м. Київ), зразок 3 (виробництво Росії) та зразок 5 (виробництво України, м. Луцьк) мають деякі дефекти ворсу та ґрунту, але вони є допустимими для сорту, який вказаний на маркувальному ярлику. Зразок 4 (виробництво Кореї) має дефект - шток з порушенням ворсового покриву 5 випадків, що допускається у 3 сорті; за супровідною ж документацією хутро має 2 сорт. Хутро виробництва Кореї також має відхилення за шириною 2 см, що допускається за п. 5.17 стандарту.

Отже, можна зробити висновок, що штучне хутро, яке реалізується в універмазі «Київ» м. Суми відповідає вимогам стандарту, Хутро виробництва Південної Кореї повинно реалізовуватись за ціною 3 сорту.

2.3. Проведення експериментального дослідження якості зразків штучного хутра.

Для проведення експериментального дослідження ми проводили паралельне самостійне випробування. Дослідження складається з таких етапів:

- обрання балової шкали;
- визначення показників якості для профілювання;
- проведення профілювання показників якості;
- визначення профілю товару;
- встановлення рівня якості зразків.

Для самостійного дослідження ми взяли ті ж самі зразки (додаток В):

Зразок 1 - (виробництво України, ЗАТ «Роза», м. Київ, 1 сорт);

Зразок 2 - (виробництво Білорусі, ВАТ «Белфа», 1 сорт);

Зразок 3 - (виробництво Росії, ЗАТ «Дана», 2 сорт);

Зразок 4 - (виробництво Кореї, 2 сорт);

Зразок 5 - (виробництво України, ВАТ «Руно», м. Луцьк, 2 сорт).

Ми використовували класичну 5-балову шкалу, за допомогою якої проводили профілювання обраних для дослідження показників якості хутра штучного. Профілювання - це ранжування показника якості за рівнем якості. Враховуючи те, що в стандартах не передбачені показники якості для хутра, а лише дефекти, для проведення дослідження обираємо такі показники:

- зовнішній вигляд хутра;
- міцність закріплення ворсу;
- імітація натурального хутра;
- спроможність до очищення;

- маркування

Профілювання показників якості за 5-бальною системою представляємо в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Профілювання показників якості штучного хутра для верхнього одягу

Бальна оцінка	Характеристика органолептичного показника якості
Зовнішній вигляд хутра	
5	Хутро має ідеальні естетичні властивості: колір – приємний для сприйняття; співпадання кольору ворсу з ґрунтом; ворс приємний на дотик; відсутність ворсинок, що стирчать після обробки; висока спроможність до драпірування; відсутність дефектів ворсу та ґрунту для 2, 3 сорту
4	Хутро має добрі естетичні властивості: колір – приємний для сприйняття; подібність кольору ворсу з ґрунтом; ворс приємний на дотик; відсутність ворсинок, що стирчать після обробки; добра спроможність до драпірування; відсутність дефектів ворсу та ґрунту для 3 сорту
3	Хутро має задовільні естетичні властивості: колір – досить приємний для сприйняття; можливе неспівпадання кольору ворсу з ґрунтом; ворс приємний на дотик; незначна наявність ворсинок, що стирчать після обробки; низька спроможність до драпірування; відсутність недопустимих дефектів
2	Хутро має незадовільні естетичні властивості: колір – неприємний для сприйняття; неспівпадання кольору ворсу з ґрунтом; ворс неприємний на дотик, грубий; значна наявність ворсинок, що стирчать після обробки; відсутність спроможності до драпірування; наявність недопустимих дефектів
1	Хутро має абсолютно незадовільні естетичні властивості: колір – зовсім неприємний для сприйняття; повне неспівпадання кольору ворсу з ґрунтом; ворс неприємний на дотик; велика наявність ворсинок, що стирчать після обробки; абсолютна відсутність спроможності до драпірування; наявність недопустимих дефектів
Міцність закріплення ворсу	
5	Ворс закріплений міцно, при прикладанні зусилля ворсинки не висмикуються
4	Ворс закріплений міцно, але при прикладанні зусилля окремі

	ворсинки не висмикуються
3	Ворс закріплений міцно, але при прикладанні зусилля значна кількість ворсинок висмикується
2	Ворс закріплений не міцно, при прикладанні незначного зусилля ворсинки висмикуються
1	Ворс закріплений не міцно, при прикладанні незначного зусилля ворсинки висмикуються майже повністю
Імітація натурального хутра	
5	Повністю імітує натуральне хутро відповідної назви
4	Не в повній мірі імітує натуральне хутро відповідної назви
3	Недостатньо імітує натуральне хутро
2	Не імітує натуральне хутро
1	Абсолютно не імітує натуральне хутро
Спроможність до очищення	
5	Очищується легко від бруду та пілінг-ефекту
4	Очищується від бруду та пілінг-ефекту
3	Важко очищується від бруду та пілінг-ефекту
2	Важко очищується від бруду та пілінг-ефекту, явно помітні залишки пілінгу
1	Не очищується від бруду та пілінг-ефекту
Маркування	
5	Повністю відповідає вимогам стандарту
4	Відповідає вимогам стандарту, але нанесене не досить чітко
3	Відповідає вимогам стандарту, але нанесене не чітко
2	Не відповідає вимогам стандарту
1	Не відповідає вимогам стандарту та нанесене не чітко

2.3.1. Органолептична оцінка з використанням профільного методу, аналіз результатів.

На основі розробленої таблиці проводимо визначення профілю окремих зразків штучного хутра, результати заносимо до таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Результати встановлення профілю зразків штучного хутра за 5-бальною
шкалою

№	Показник	Досліджувані зразки				
		Зразок 1	Зразок 2	Зразок 3	Зразок 4	Зразок 5
1	Зовнішній вигляд	Хутро має ідеальні естетичні властивості: колір – приємний для сприйняття; співпадання кольору ворсу з ґрунтом; ворс приємний на дотик; відсутності ворсинки, що стирчать після обробки; висока спроможність до драпірування; відсутність дефектів	Хутро має ідеальні естетичні властивості: колір – приємний для сприйняття; співпадання кольору ворсу з ґрунтом; ворс приємний на дотик; відсутності ворсинки, що стирчать після обробки; висока спроможність до драпірування; відсутність дефектів	Хутро має добрі естетичні властивості: колір – приємний для сприйняття; подібність кольору ворсу з ґрунтом; ворс приємний на дотик; відсутність ворсинок, що стирчать після обробки; добра спроможність до драпірування; відсутність дефектів ворсу та ґрунту для 3 сорту.	Хутро має задовільні естетичні властивості: колір – досить приємний для сприйняття; можливе неспівпадання кольору ворсу з ґрунтом; ворс приємний на дотик; незначна наявність ворсинок, що стирчать після обробки; низька спроможність до драпірування; відсутність недопустимих дефектів.	Хутро має добрі естетичні властивості: колір – приємний для сприйняття; подібність кольору ворсу з ґрунтом; ворс приємний на дотик; відсутність ворсинок, що стирчать після обробки; добра спроможність до драпірування; відсутність дефектів ворсу та ґрунту для 3 сорту.
	Бали	5	5	4	3	4
2	Міцність закріплення ворсу	Ворс закріплений міцно, при прикладанні зусилля ворсинки не висмикуються	Ворс закріплений міцно, при прикладанні зусилля ворсинки не висмикуються	Ворс закріплений міцно, при прикладанні зусилля ворсинки не висмикуються	Ворс закріплений міцно, але при прикладанні зусилля окремі ворсинки не висмикуються	Ворс закріплений міцно, при прикладанні зусилля ворсинки не висмикуються
	Бали	5	5	5	4	5

продовження таблиці						
3	Імітація натурального хутра	Повністю імітує натуральне хутро відповідної назви	Повністю імітує натуральне хутро відповідної назви	Повністю імітує натуральне хутро відповідної назви	Не в повній мірі імітує натуральне хутро відповідної назви	Не в повній мірі імітує натуральне хутро відповідної назви
	Бали	5	5	5	4	4
4	Спроможність до очищення	Очищується легко від бруду та пілінг-ефекту	Очищується легко від бруду та пілінг-ефекту	Очищується легко від бруду та пілінг-ефекту	Очищується від бруду та пілінг-ефекту	Очищується від бруду та пілінг-ефекту
	Бали	5	5	5	4	5
5	Маркування	Повністю відповідає вимогам стандарту	Повністю відповідає вимогам стандарту	Повністю відповідає вимогам стандарту	Не відповідає вимогам стандарту	Повністю відповідає вимогам стандарту
	Бали	5	5	5	2	5
	Середня оцінка в балах	5,0	5,0	4,8	3,4	4,6

Для наочного сприйняття результатів дослідження робимо графічне опрацювання – будуємо профілограми.(Рис. ...)

Зразок №1

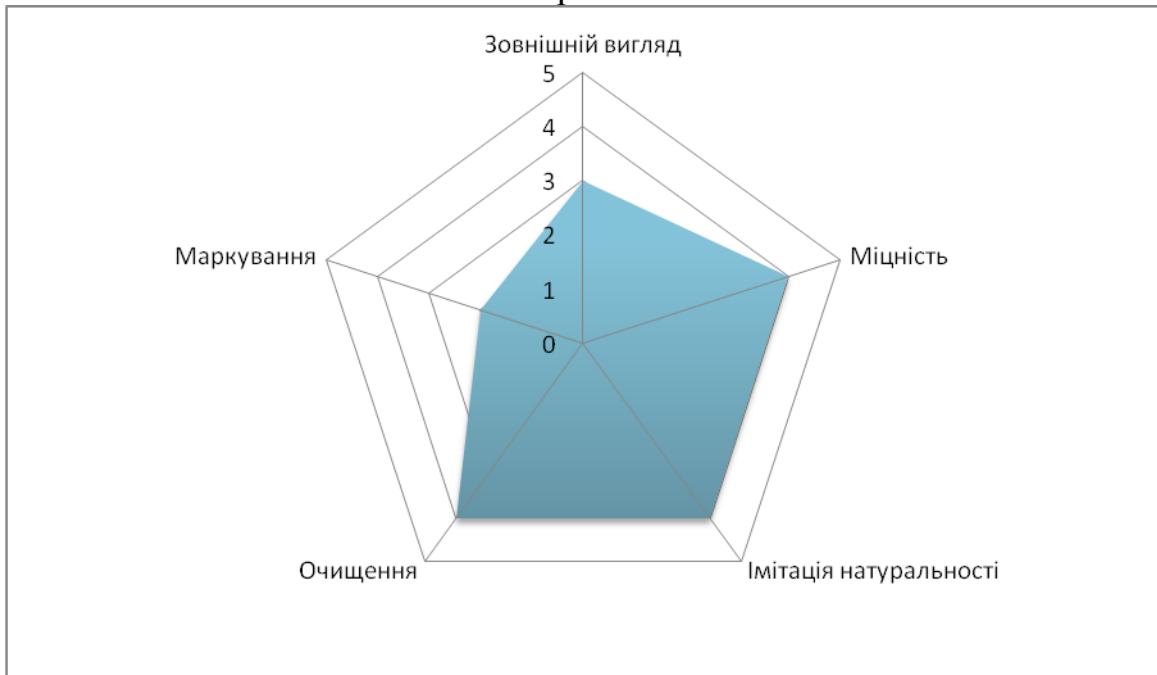
Зразок № 2

Зразок № 3

Зразок № 4

Зразок № 5

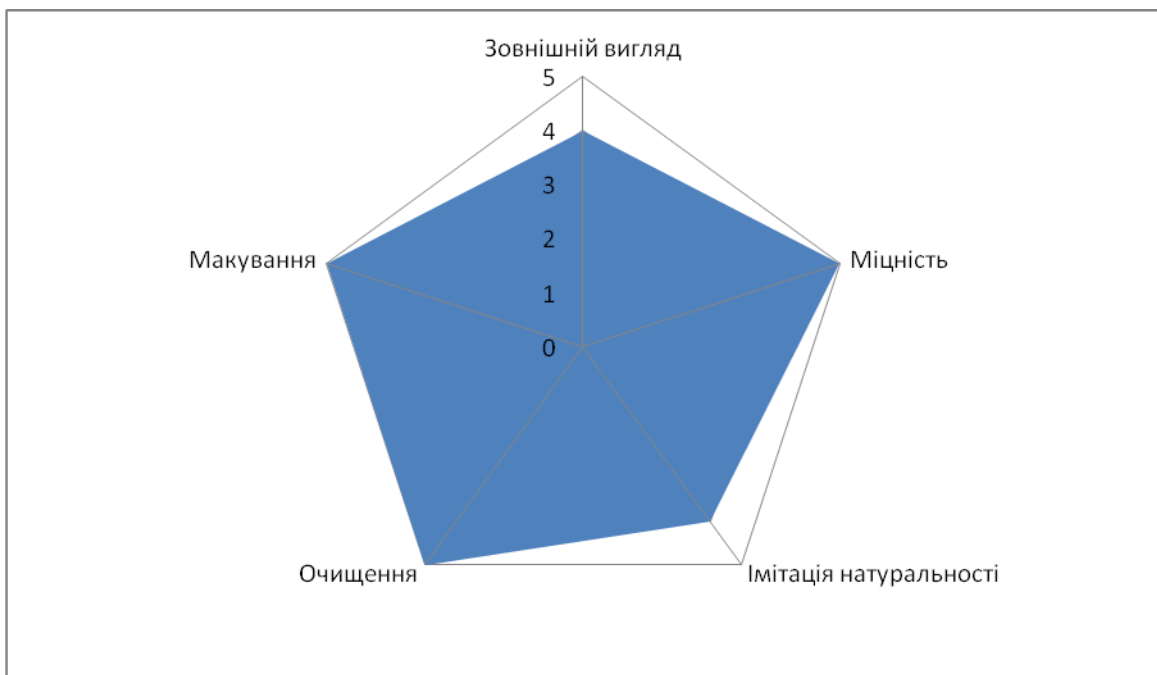

Рис. Графічне опрацювання результатів дослідження зразків штучного хутра

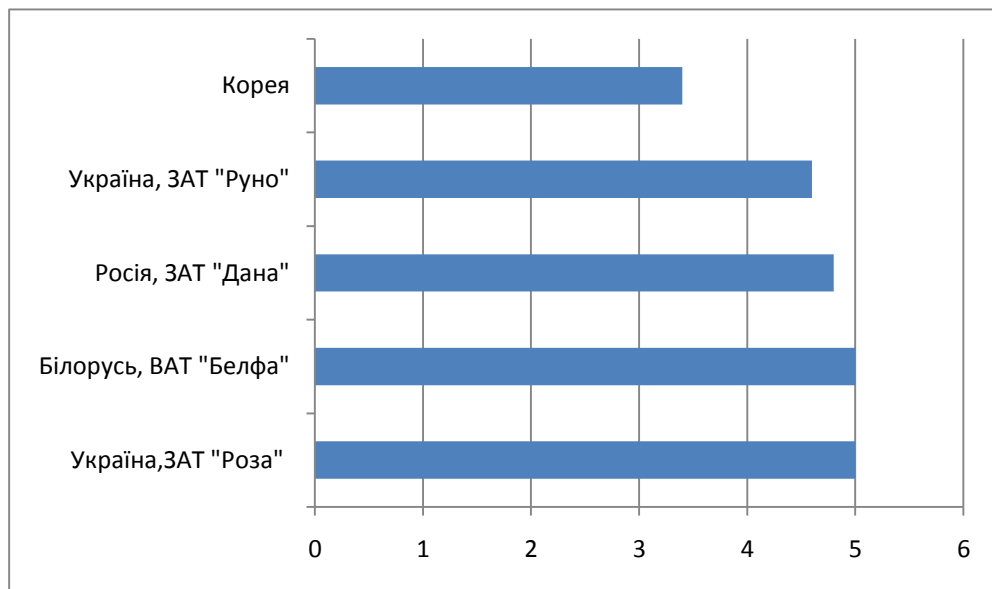
Розробляємо шкалу рівня якості дослідних зразків штучного хутра (табл. 2.6).

Таблиця 2.6.

Оцінювальна шкала рівня якості штучного хутра

№	Оцінення рівня якості	Бали	Характеристика якості
1.	„Відмінно”	4,5 – 5,0	Дана продукція відповідає усім встановленим вимогам без будь-яких відхилень
2.	„Добре”	3,5– 4,4	Зразки мають добру якість, відповідають вимогам НД, показники виражені не достатньо яскраво
3.	„Задовільно”	2,5 – 3,4	Зразки продукції мають задовільні органолептичні характеристики, які відповідають вимогам стандарту.
4.	„Нижче задовільного”	1,5-2,4	Зразки мають показники якості, які не задовольняють вимогам НД, з недопустимими дефектами
5.	„Незадовільно”	0-1,4	Дані зразки абсолютно не придатні для використання, не відповідають вимогам стандарту за показниками якості.

За результатами проведеної органолептичної оцінки можна встановити рівень якості і зробити висновок, що відмінну якість мають зразки № 1 і 2 - 5 балів, добру якість отримали зразки №, 3 і 5, які отримали 4,8 та 4,6 балів відповідно, оцінку «задовільно» отримав зразок № 4 – 3,4 бали. Найнижчий бал цей зразок отримав за показником «Маркування» - 2 бали та за показником «Зовнішній вигляд» - 3 бали. Шляхом ранжування встановлюємо рівень якості зразків хутра (Діаграма 1)

Діаграма 1. Шкала рівня якості зразків хутра

2.4. Результати контролю товаросупровідної документації.

Товаросупровідні документи (ТСД) - документи, що містять необхідну та достатню інформацію для ідентифікації партії товарів на всьому шляху товаропросування. Товаросупровідні документи призначені в основному для виготовлювачів і продавців та належать до комерційної інформації [9, 21,22].

На відміну від нормативних документів ТСД мають слабку правову базу. Винятком є лише свідоцтва про якість, нормативна база яких закладена у закони, стандарти, правила та інструктивні листи Держстандарту України.

Залежно від характеристик товару ТСД поділяються на такі види: кількості, якості, розрахункові і комплексні. Різновиди ТСД визначаються призначенням конкретних документів.

Класифікація ТСД подана в додатку Д.

ТСД, що затверджують кількість, - документи, призначені для передачі і збереження інформації про кількісні характеристики товарів або товарних партій. Крім розмірних характеристик (маса, довжина, об'єм і т.ін.), у них обов'язково містяться відомості, що дозволяють ідентифікувати товар

(найменування, сорт, марка тощо). У таких ТСД може міститися інформація про ціни.

До ТСД, що затверджують кількість, відносяться пакувальні листи, специфікації, акти про встановлену розбіжність у кількості товарів, комерційні акти, акти відбору зразків.

Акти про встановлену розбіжність у кількості товарів складають у тих випадках, коли виникають розбіжності між фактичною кількістю товарів під час приймання із кількістю, зазначеною у документах. Частіше за все такі акти складають для товарних партій імпортованих товарів. Звичайно це роблять у присутності матеріально відповідальної особи підприємства одержувача, представника іноземного постачальника, а за його відсутності й згоди - експерта Торгово-промислової палати або компетентного представника незацікавленої організації.

Комерційний акт складається при виявленні кількісних розходжень між фактичними і документальними даними під час приймання товарних партій від органів залізниці. При перевезеннях вантажів залізничним транспортом, внаслідок різноманітних порушень технології, а також недоліків в охороні, виникають розкрадання, псування, часткова втрата вантажів, це оформляються з обов'язковою присутністю представників перевізника чи охорони, що дасть підставу для відшкодування заподіяного збитку вантажовідправнику або вантажоодержувачу. Зазначені документи призначені для передачі відомостей постачальнику про кількісні втрати товарів при транспортуванні, виявлених під час їхнього приймання.

ТСД, що засвідчують якість, - документи, призначені передачі і збереження інформації про якість товарів. ТСД містять не тільки відомості про якісні характеристики товарів, їхні значення, градації якості, а також про найменування товарів, їхніх виробників (постачальники, відправники), дату виготовлення (відвантаження), інші необхідні відомості.

Документи якості поділяються на обов'язкові та необов'язкові. До перших належать сертифікати відповідності для товарів, що підлягають

обов'язковій сертифікації, і посвідчення якості, якщо у стандарті передбачена їхня наявність. Обов'язковість сертифікатів відповідності для зазначеної групи товарів (продукції) передбачається наказом Держстандарту України "Про проведення обов'язкової сертифікації продукції в Україні". Інші види сертифікатів - гігієнічний, ветеринарний, фітосанітарний - не є заміною сертифіката відповідності й обов'язковими ТСД.

Вибір форми сертифіката відповідності залежить від ступеня підтвердження вимог нормативних документів:

- якщо підтверджена відповідність продукції усім обов'язковим вимогам, то застосовується форма 1;
- якщо підтверджена відповідність продукції усім вимогам, то застосовується форма 2;
- якщо підтверджена відповідність продукції окремим вимогам, то застосовується форма 3 і в сертифікаті перераховуються підтверджені вимога.

У разі імпорту продукції в Україну рішення про визнання сертифікатів інших країн, які не є членами Системи УкрСЕПРО, приймає орган з сертифікації продукції, керуючись ДСТУ 3417.

Процедура визнання результатів сертифікації продукції, що імпортується в Україну, здійснюється шляхом укладання угод або прийняття рішення про визнання.

Свідченням визнання закордонних сертифікатів є сертифікат відповідності, виданий у Системі УкрСЕПРО, або свідоцтво про його визнання згідно з ДСТУ 3498.

Підтвердження факту сертифікації продукції може здійснюватися одним з нижченаведених способів:

- оригіналом сертифіката відповідності;
- знаком відповідності згідно з вимогами ДСТУ 2296;

- копією сертифіката відповідності, завіреною органом, який видав сертифікат, або територіальним центром стандартизації, метрології та сертифікації;
- інформацією в документації, що додається до продукції з зазначенням номера сертифіката, терміну його дії та органу, що його видав (інформація може надаватися у вигляді декларації постачальника про відповідність).

Заповнення реквізитів, передбачених сертифікатом, є обов'язковим. Реквізит "код ТН ЗЕД" — заповняється відповідно до митної декларації (для імпоротної продукції).

У разі, коли дослідження, що передбачено в реквізитах форм сертифікатів, не проводилося, у реквізиті робиться запис: "не проводилося", "не маркується", "не наноситься".

В сертифікаті відповідності, що видається на партію продукції, зазначаються відомості про розмір партії, дату виготовлення продукції, кінцевий термін реалізації та номер і дату документа, за яким ця партія ввезена в Україну.

На зворотному боці форми (бланка) сертифіката для вітчизняної продукції зазначаються відомості щодо:

- назви організації державної санітарно-епідеміологічної служби Міністерства охорони здоров'я України, яка дала дозвіл виробнику на виготовлення і реалізацію продукції в Україні;
- реєстраційного номера дозволу і дати його видачі. Якщо дозвіл надано листом, зазначають вихідний номер і дату реєстрації листа. Якщо дозвіл надано підписанням акта приймальних випробувань продукції, наводять дату і місце підписання акта та прізвище і ініціали уповноваженої особи Міністерства охорони здоров'я, яка підписала акт, та її посаду.

Бланки сертифікатів відповідності, свідоцтв про визнання державної Системи сертифікації УкрСЕПРО повинні виготовлятися на аркушах

спеціального паперу формату А4 з водяними знаками і захисними волокнами, які змінюють свій колір під дією ультрафіолетового випромінювання. Бланки документів та їх копії повинні мати кольорову гаму відповідно до кольорової гами Державного прапора України. Обрамлення бланків повинно мати більш насичений тон.

Колір рамки бланків сертифікатів відповідності: форми 1 - блакитний; форми 2 - зелений; форми 3 - рожевий, бланки свідоцтв про визнання мають рамку світло-коричневого кольору, копії - жовтого.

Бланки документів та їх копії повинні мати 12 ступенів захисту від підробки.

Посвідчення якості (ПЯ) - це вид ТСД, призначених для інформації про градації якості та ідентифікацію партії даних. Стандартом визначено перелік відомостей, що повинні містити ПЯ, - номер документа й дату його видачі; реєстраційний і обліковий номери сертифіката, термін його дії; номер партії для запакованої продукції; найменування й адресу відправника; найменування й адресу одержувача; найменування продукції й сорт (товарний); номер партії; результати визначення якості за чинними стандартами; кількість пакувальних одиниць; масу брутто й нетто; номер і вид транспортного засобу; позначення чинного стандарту.

Для плодоовочевої продукції у посвідченні якості також вказують дати збирання, пакування й відвантаження, дату останньої обробки ядохімікатами та їх найменування (при доставці з господарств у магазини).

Протокол випробувань - документ, що містить результати випробувань і іншу інформацію, що відноситься до досліджень.

Цей вид документів рідко відносять до ТСД, але він є невід'ємною умовою для видачі сертифікатів відповідності або якості, якщо сертифікація здійснюється з проведенням сертифікаційних випробувань. При цьому в сертифікаті вказуються номер і дата видачі протоколу випробувань.

Незважаючи на те, що протокол випробувань не є обов'язковим документом, інформація про результати випробувань, дійсні значення показників якості й зіставлення їх із базисними показниками, безсумнівно,

становить інтерес для виготовлювачів, продавців і навіть споживачів. Ця інформація може бути взята до уваги при ухваленні рішення про придбання.

Заява-декларація - документ, який підтверджує, що виготовлювач несе персональну відповідальність за відповідність продукції встановленим вимогам.

Заява-декларація оформляється на товари, що не ввійшли в номенклатуру продукції, яка підлягає обов'язковій сертифікації. Крім того, цей документ є підставою для видачі сертифікатів відповідності за формою з використанням заяв-декларацій. Після цього на його підставі видається сертифікат, із яким товар надходить у торгівлю.

В Україні заяву-декларацію складають рідко, хоч у країнах Європейського співтовариства цей вид ТСД досить поширений.

Розрахункові ТСД - це документи, призначені для документального оформлення угоди про ціни, оплату транспортних витрат, спільне (або односторонньому) покриття витрат, у тому числі транспортних, інших витрат, якщо у складеному договорі закупівлі-продажу (або постачанні) ці відомості були не передбачені. До розрахункових ТСД належать протокол узгодження цін, рахунки, рахунки-фактури й інші документи про ціни.

Рахунок-фактура складається постачальником для документального супроводу партій товару, що надходить без оформлення накладної. Він є підставою для сплати за товар, що надійшов, по безготівковому розрахунку з оформленням платіжного доручення.

Рахунок-фактура є обов'язковим документом.

Основним призначенням рахунків є інформація про ціну та вартість товару для його оплати. У рахунках також є відомості про кількість товарів, упакування, але вони не є основними. Рахунок містить аналогічні дані, але, крім того, і додаткові відомості про отримані послуги пакування, транспортування, пересилки тощо.

Розрахунковим супровідним документом є платіжна вимога, що виставляється постачальником відповідно до договору і направляється покупцю одночасно з накладною.

Комплексні ТСД - документи, призначені для передачі й збереження інформації про кількісні, якісні й вартісні характеристики товарних партій, а також для кількісного обліку їх у процесі товаропросування. До комплексних ТСД належать прибутково-видаткові, товарно - транспортні, залізничні накладні, коносаменти.

Всі продукти промисловості та сільського господарства - товари, які з моменту передачі їх на транспорт для доставки за призначенням називають вантажами. Всі прийняті вантажі до початку перевезення залізницею оформляються договором-накладною - між відправником і залізницею. Основний зміст цього договору - взаємні зобов'язання: залізниця зобов'язується доставити довірений їй відправником вантаж у призначений пункт і видати його вантажоодержувачу, а відправник зобов'язується відшкодувати усі витрати по перевезенню.

Після оформлення перевезень накладна набуває форми договору і має юридичну чинність.

Від правильного заповнення накладної на перевезення вантажів залежать цілісність вантажів і виконання термінів їхньої доставки.

Накладна містить таку основну інформацію: найменування й інші ідентифікуючі ознаки товару (сорт, артикул і т.п.), його кількість (в одиницях), а також ціну, загальну суму (з урахуванням податку на додану вартість) вартості товару. Накладна підписується матеріально відповідальними особами, що здали й прийняли товар, завіряється печатками підприємств постачальника й одержувача.

Існує декілька форм накладних, що застосовуються на різних етапах товаропросування.

Товарно-транспортна накладна (ТТН) - первинний прибутковий документ, що заповнюється постачальником і призначений для інформування

одержувача про комплекс характеристик товару. ТТН має два розділи: товарний і транспортний.

У товарному розділі вказуються відомості, що дозволяють ідентифікувати товар. До них відносяться: найменування, адреса і банківські реквізити постачальника й платника, відомості про товар і тару (найменування, сорт, артикул, кількість місць, маса брутто, нетто, тари, вид пакування, ціна, сума). До того ж, можуть бути зазначені суми ЦЦВ і повинні бути підписи відповідальних осіб, які дозволили відпуск товару, відпустили й прийняли його.

Транспортний розділ (відомості про вантаж) заповнюється в ході доставки товару і містить інформацію про дату відправлення, номер автомобіля і шляхового листа, найменування й адресу замовника (платника) товару, вантажовідправника й вантажоодержувача; пункт відвантаження й розвантаження, відомості про вантаж (найменування, сорт, артикул, одиниця виміру, кількість одиниць, ціна за одиницю, сума, на яку постачається товар, вид упакування, кількість місць).

Залізнична накладна (ЗН) - ТСД, що оформляється при відправленні товару залізничним транспортом. За призначенням й змістом вона є аналогічною товарно-транспортній накладній, лише з незначними відмінностями (наприклад, дані про номер вагона). Транспортний розділ ЗН заповнюється під час перевезення й здійснення вантажно-розвантажувальних робіт.

Вантажовідправник у накладній вказує оголошену цінність на перевезений вантаж для того, щоб при повній або частковій втраті вантажу, псуванні або ушкодженні не виникло ускладнень щодо визначення розмірів збитку, який необхідно відшкодувати відправнику або одержувачу.

При визначенні цінності вантажовідправник зобов'язаний скласти у двох примірниках опис відвантаженого вантажу, у якому зазначити станцію відправлення і призначення, відправника й одержувача, вид упакування,

відмітні ознаки й назви предметів, кількість і цінність кожного місця. Опис з вказівкою оголошеної цінності підписується вантажовідправником.

Етикетки (ЕТ) - експлуатаційний документ, призначений для відтворення основних показників і відомостей, необхідних для експлуатації виробу. Різні види ЕД відрізняються за призначенням, що й обумовлює перелік відомостей, що у них указуються. Найбільшою інформаційною насиченістю відрізняються посібники з експлуатації, найменшою – етикетки.

ЕД містять в основному інформацію, яку виготовлювач хоче довести до споживача. Проте, в окремих випадках, вони можуть стати носіями і торгової інформації.

Для прикладу охарактеризуємо супровідні документи, які надійшли разом з партією штучного хутра виробництва Білорусі та які перевірялись. Це - рахунок-фактура та етикетки.

Рахунок-фактура містить такі дані: номер і дату виписки рахунку - фактури; найменування і банківські реквізити вантажовідправника й вантажоодержувача; найменування вантажоодержувача; найменування й інші відомості, що ідентифікують товар (сорт, торгова марка, кількість); договірну відпускну ціну й вартість товару, у тому числі до оплати одержувачем.

В етикетках вказані найменування штучного хутра, його індекс, номер стандарту, вимогам яких відповідає хутро, відомості про приймання хутра відділом технічного контролю (ВТК), відомості про якість, дату випуску.

Зауваження щодо супровідної документації, наданої для перевірки на штучне хутро виробництва Білорусі, були відсутні.

2.4. Висновки щодо дослідницько-експериментальної частини.

На основі проведених досліджень разом з представниками Управління по захисту прав споживачів та на основі особистих експериментальних досліджень можна зробити наступні висновки.

1. Штучне хутро, яке реалізується в універмазі «Київ» м. Суми відповідає вимогам стандарту. Хутро виробництва Південної Кореї не відповідає другому сорту, як указано на етикетці, а третьому, про що було складено акта про приймання хутра за якістю та його переоцінку.

2. При прийманні партії штучного хутра за якістю відділом текстильних товарів універмагу «Київ» не була звернена увага на відповідність фактичного сорту та того, що вказаний на маркуванні.

3. На основі класичної 5-ти бальної шкали та проведеного самостійного профілювання обраних для дослідження показників якості хутра штучного можна сказати, що всі зразки хутра відповідають вимогам стандарту, але мають різний рівень якості. Найвищий рівень якості має продукція виробництва ЗАТ «Роза» (Україна) та ВАТ «Белфа» (Білорусь) – 5 балів. Задовільний рівень має хутро виробництва Південної Кореї – 3,6 балів.

4. Зауваження щодо товаросупровідної документації, наданої для перевірки на штучне хутро виробництва Білорусі, були відсутні.

РОЗДІЛ 3. ОХОРОНА ПРАЦІ

3.1. Економічна ефективність заходів по охороні праці в універмазі «Київ».

Охорона праці – це система законодавчих актів, соціально – економічних, організаційних, технічних, гігієнічних і лікувально – профілактичних заходів і засобів, спрямованих на створення безпечних умов, збереження здоров'я і працездатності людини в процесі праці. Складовими охорони праці є Законодавство про працю, виробнича санітарія і безпека застосування різних технічних засобів на виробничих процесах у сільському господарстві, включаючи і пожежну безпеку [14].

Охорона праці досліджує трудовий процес з позиції забезпечення життя та здоров'я працівників. Основні принципи державної політики в галузі охорони праці ґрунтуються на забезпеченні координації діяльності державних органів, установ, організацій та громадських об'єднань, що вирішують різні проблеми охорони праці, гігієни та безпеки праці, а також співробітництва і проведення консультацій між власниками та працівниками (їх представниками), між усіма соціальними групами при прийнятті рішень з охорони праці на місцевому та державному рівнях [10, 11].

Взагалі в Україні та в універмазі «Київ» дана робота проводиться на підставі наступних законодавчих актів та нормативних документів:

- Конституція України від 28 червня 1996 року;
- Кодекс законів про працю та інших нормативних документів;
- Закон України „Про охорону праці” від 21 листопада 2002 р. № 221 –IV [6];
- Інші нормативні документи (правила, норми, інструкції).

Юридична відповідальність на даному торговельному підприємстві покладена на керівника і надалі наказом вона покладається на керівників відповідних підрозділів.

На даному підприємстві проводяться наступні види інструктажів: вступний, первинний на робочому місці, повторний (через півроку) та при необхідності позаплановий і цільовий. Проведення всіх інструктажів реєструються у відповідному журналі.

В приміщенні універмагу можна побачити: плакати, стенди, планшети, знаки безпеки. Все це допомагає попереджати або інформувати працюючих про небезпеку.

За порушення законодавства з охорони праці робітники несуть таку відповідальність:

- дисциплінарна (догана, попередження, переведення на нижче оплачувану роботу, звільнення) - 4
- адміністративна (накладання штрафів) - 5
- матеріальна (відшкодування збитків після нещасних випадків) – 1.

В універмазі у встановлених пожежниками місцях розташовані вогнегасники та плани евакуації, що у разі пожежі допоможе робітникам або загасити джерело займання, або швидко покинути приміщення.

На підставі форми 7-ТНВ проведемо аналіз стану охорони праці за 2009 – 2011 рр.

Таблиця 3.1.

**Стан охорони праці в універмазі «Київ» (2 поверх)
за 2009 - 2011р.р.**

Показники	Одиниці виміру	Роки		
		2009	2010	2011
1	2	3	4	5
Кількість робітників, (Р)	чол.	20	39	30
Кількість нещасних випадків,(Т)	вип.	3	1	2
Кількість нещасних випадків із смертельним кінцем, (Тсм)	вип.	-	-	-
Кількість днів непрацездатності, (Дн)	дні	39	15	28
Матеріальний збиток від	грн.	2782,19	4900	1523,81

травматизму (виплати по лікарняним)				
Коефіцієнт частоти травматизму, $(Kч) Kч=(T/P)*1000$	-	150,00	25,6	66,6
Коефіцієнт тяжкості, $(Kв) Kв=Дн/(T-Tсм)$	-	13,00	15,00	14,00
Коефіцієнт втрат робочого часу, $(Kвч) Kвч=(Дн/P)*1000$	-	1950,00	384,6	933,3
Виділено коштів на охорону праці	грн.	1055	2500	4000
Кількість пожеж	вип.	-	-	-
Матеріальні збитки від пожеж	грн.	-	-	-

Виходячи з даних таблиці ми бачимо, що кількість працюючих у 2010 р. в порівнянні з 2009 р. зростає на 19 чол., а у 2011 р. порівняно з 2010 р. зменшується на 9 чол. Але чисельність працівників не впливає на коливання нещасних випадків, яких у 2009 р. було найбільше – 3 вип., хоча у 2010 р. була найбільша чисельність робітників, та кількість випадків була найменшою - 1 вип., 2011 р. – 2 вип. Відповідно коефіцієнт частоти травматизму у 2009 р. найвищий – 150,00, а у 2010 р. найменший – 25,6. Аналізуючи коефіцієнт тяжкості бачимо, що у 2010 р. він дуже високий, а саме – 15,00, хоча кількість нещасних випадків становить всього 1 та їх тяжкість вища ніж від 3 вип. у 2009 році – 13,00. Роблячи висновок відмітимо, що з кожним роком на охорону праці виділяється все більше і більше коштів, а саме: 2009 р. – 1055 грн., 2010 р. – 2500 грн., 2011 р. – 4000 грн.

Для прикладу приведемо нещасний випадок, який відбувся з продавцем Маркіною Ганною Іванівною. Продавець Маркіна Г.І. 04 грудня 2010 р. залізла на драбину щоб дістати товар, втратила рівновагу і впала на підлогу з висоти 1,5 м. В наслідок падіння Маркіна Г.І. отримала закритий перелом лівої лучкової кисті, що було зафіксовано Сумською клінічною лікарнею № 1. За листком непрацездатності була звільнена від роботи з 04.12.2010 р.

по 10.01.2011 р. Середня оплата праці в місяць до нещасного випадку складала 850 грн.

Додатково:

1. Надавав першу долікарську допомогу 1 чоловік 1 год. Середня оплата праці в годину 5 грн.

2. Приймали участь в комісії по розслідуванню нещасного випадку:

1 - заст. директора Держнагляду охорони праці (голова комісії):

по 10 днів з оплатою праці 48,5 грн. в день

2 - представник робочого органу виконавчої дирекції Фонду соціального страхування;

по 8 днів з оплатою праці 45,2 грн. в день;

по 5 днів з оплатою праці 43,8 грн. в день

3 - керівник підприємства:

по 3 дні з оплатою праці 43,2 грн. в день

4 - представник первинної організації профспілки підприємства:

по 8 днів з оплатою праці 39,5 грн. в день.

Розрахунок економічного збитку від нещасного випадку можна зробити по наступній формулі, розробленої на основі законів України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності»:

$$E = C_1 + C_2 + C_3 + C_4 + C_5 + C_6 + C_7 + C_8 + C_9 + C_{10} + C_n$$

1. Виплати по листкам непрацездатності здійснюються в розмірі денної середньої заробітної плати потерпілого за весь період до відновлення його працездатності або визначення інвалідом:

$$C_1 = 3_d * D_n, \text{ грн.} = 38,93 * 25 = 973,25 \text{ грн.}$$

Згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2001 р. № 1266, розрахунковим періодом для нарахування середньої заробітної плати є останні 6 місяців (з 1 по 1 - е число) до моменту нещасного випадку.

Для розрахунку беруться усі нараховані за даний період часу виплати,

які включаються у фонд оплати праці (основні та додаткові виплати, премії), крім відпускних, компенсації за невикористану відпустку, а також заробітна плата робітникам за період виконання ними державних та громадських обов'язків.

Нарахована сума ділиться на фактично відпрацьовані дні за даний період часу:

$$З_{\text{д}} = \frac{\sum_{i=1}^6 З_{\text{м}}}{\sum_{i=1}^6 Д_{\text{ф}}}, \text{ грн.} = \frac{5100}{131} = 38,93 \text{ грн.}$$

де $З_{\text{д}}$ - середня оплата праці потерпілого за день, грн.;

$Д_{\text{н}}$ - кількість днів непрацездатності від нещасних випадків або професійних захворювань, днів (по даним листків тимчасової непрацездатності);

$\sum_{i=1}^6 З_{\text{м}}$ - сума заробітної плати за 6 місяців до нещасного випадку;

$\sum_{i=1}^6 Д_{\text{ф}}$ - фактично відпрацьовані дні за 6 місяців до нещасного випадку.

З розрахунків бачимо, що за листком непрацездатності було виплачено 973,25 грн.

2. Виплата потерпілому одноразової допомоги внаслідок нещасного випадку з тимчасовою втратою працездатності:

а) з тимчасової втратою працездатності (виплачується за умовою колективного договору):

$$С_2 = К * З_{\text{м}} \left(1 - \frac{m}{100}\right), \text{ грн.} = 0,5 * 850 = 425 \text{ грн.}$$

де $К$ - коефіцієнт, якій вказує розмір одноразової допомоги і залежить від тривалості хвороби потерпілого;

до 10 днів - $К = 0,2$ середньомісячного заробітку;

від 10 днів до 1 міс. включно - $К = 0,5$ середньомісячного заробітку;

від 1 міс. до 2 міс. включно - $К = 1,5$ середньомісячного заробітку;

від 2 міс. до 4 міс. включно - $К = 3$ середньомісячного заробітку.

m - вина потерпілого;

3. Витрати на надання першої долікарської допомоги потерпілому, доставка його в медичний заклад, повідомлення про випадок рідним та власнику підприємства тощо розраховуються по формулі :

$$C_3 = Z_{ч1} T_{ч1} + Z_{ч2} T_{ч2} + \dots + Z_{чn} T_{чn} + H, \text{ грн} = 5 * 1 + 20 = 25 \text{ грн}$$

де $Z_{ч1}$; $Z_{ч2}$; $Z_{чn}$ — оплата праці за годину осіб, які приймали участь у наданні першої допомоги, грн. ;

$T_{ч1}$; $T_{ч2}$; $T_{чn}$ - кількість часу витраченого на надання першої допомоги;

H - інші витрати.

4. Витрати, пов'язані з розслідуванням нещасного випадку розраховується по формулі:

$$C_4 = Z_{д1} T_{д1} + Z_{д2} T_{д2} + \dots + Z_{дn} T_{дn} + M, \text{ грн.} = 48,5 * 10 + 45,2 * 8 + 43,8 * 5 + 43,2 * 3 + 39,5 * 8 = 485 + 361,6 + 219 + 129,6 + 316 = 1511,2 \text{ грн.}$$

де — $Z_{д1}$; $Z_{д2}$; $Z_{дn}$ - оплата праці за один день осіб (членів), які приймали участь в комісії по розслідуванню нещасного випадку, грн.;

$T_{д1}$; $T_{д2}$; $T_{дn}$ - кількість повних днів затрачених на розслідування нещасного випадку, днів;

M — інші витрати, грн.

5. Вартість зіпсованих машин, обладнання, матеріалів та їх відновлення можна розрахувати по формулі:

$$C_5 = \left[B - \left(B * \frac{a}{100} \right) * n \right] \frac{c}{100}, \text{ грн.}$$

де B - першопочаткова балансова вартість зіпсованих машин, обладнання, матеріалів, грн.;

a - щорічні амортизаційні відрахування, %;

n - кількість років експлуатації зіпсованих машин, обладнання, матеріалів;

c - зіпсованість машин, устаткування, обладнання, %.

6. Витрати пов'язані з професійною підготовкою та перепідготовкою працівника якій заміняє потерпілого з стійкою втратою працездатності або померлого на виробництві

7. Витрати лікувальних закладів можна підрахувати по формулі:

$$C_7 = 68,5 C + 9,625 A, \text{ грн.} = 9,625 * 25 = 240,63 \text{ грн.}$$

де C — кількість днів перебування хворим на стаціонарному лікуванні, днів; (68,5 — вартість одного дня перебування на стаціонарному лікуванні)

A — кількість днів перебування на амбулаторному лікуванні, днів; (9,625 — вартість одного відвідування при амбулаторному лікуванні, грн.)

8. Вартість недоотриманої валової продукції через неприйняття участі в трудовому процесі потерпілого, внаслідок травми або професійного захворювання можна підрахувати по формулі:

$$C_8 = ВП_d * D_n, \text{ грн.}$$

де $ВП$ - кількість валової продукції виробленої працюючим в день, грн.;

D_n - кількість днів непрацездатності, днів.

$$ВП_d = \frac{ВПр}{Р_{ср} * Д}, \text{ грн.}$$

де $ВПр$ - обсяг всієї валової продукції виробленої в рік підприємством, грн.

$Р_{ср}$ - середньооблікова кількість працюючих в рік, чол.

$Д$ - кількість днів відпрацьованих одним працівником підприємства в рік, днів.

Визначимо загальну суму економічного збитку від нещасного випадку:

$$E = 973,25 + 425 + 25 + 1511,2 + 240,63 = 3175,08 \text{ грн.}$$

Таким чином, загальний економічний збиток від нещасного випадку, який відбувся 04.12.2010 року складає – 3175,08 грн.

Аналізуючи збитки від нещасних випадків у минулому і з метою зниження можливостей виникнення нещасних випадків у майбутньому слід провести наступні заходи з охорони праці:

1. Забезпечити продавців відповідним спецодягом та спецвзуттям;
2. На робочих ділянках обладнати куточки з охорони праці з використанням плакатів, інструкцій;
3. Облаштувати кімнату відпочинку, у якій встановити: обігрівачі, кондиціонери, кавоварку та інші предмети необхідні для підтримання

працездатності робітників продовж дня;

4. Встановити душеві кабінки та вмивальники для підтримання гігієни робочого персоналу;
5. Покращити рівень освітлення;
6. На кожній ділянці створити ланку протипожежної безпеки (протипожежний щит).

Проведення цих заходів призведе до зростання ряду економічних показників, таких як: приріст продуктивності праці, зростання економічної ефективності виробництва.

В цілому стан справ, пов'язаний із заходами по охороні праці в універмазі можна назвати задовільними. Хоча можна вважати доцільним проведення цих заходів в більш значних обсягах, встановлення більш суттєвого фінансування служби з охорони праці, всебічного сприяння її діяльності. Це забезпечить зменшення кількості нещасних випадків, скорочення днів непрацездатності працівників, виплат компенсацій по лікарняним листам, збільшення продуктивності праці робітників.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Термін "штучне хутро" означає будь-які матеріали, що імітують хутро з вовни, волосу або інших волокон, наклеєних або нашитих на шкіру, тканину або інші матеріали, крім імітацій хутра, одержаних ткацтвом або в'язанням.

Штучне хутро вважається сьогодні однією з головних модних тенденцій прохолодного сезону. До недавнього часу його використовували в основному в якості утеплюючого чи декоративного матеріалу у швейному чи взуттєвому виробництві, при виготовленні іграшок, меблів тощо. Сьогодні ж, йдучи в ногу з часом, із штучного хутра виготовляють одяг, головні убори, якими не гребує жодна зірка світового масштабу.

Провівши аналітичний огляд літературних джерел, дослідивши продукцію, яка реалізується в універмазі «Київ», за участю представників торгово-промислової палати та на основі особистих експериментальних дослідження щодо встановлення рівня якості штучного хутра, можна зробити наступні висновки.

1. Ринок Україні досить компактний, бо вітчизняні споживачі тільки починають розуміти всі переваги штучного хутра перед натуральним і попит на вироби зі штучного хутра ще не досить великий. В Україні працюють всього три вітчизняних виробники цієї продукції: Ясинська фабрика штучного хутра, фабрика в Жовтих Водах і цех значно меншої потужності на швейній фабриці імені Рози Люксембург у Києві.

2. Сировинна база для виробництва хутра в основному розміщена за межами України: Білорусь, Росія, Німеччина, Корея і т.д., тому значна кількість штучного хутра ввозиться на територію України з-за кордону.

3. Якість товару залежить від комплексу притаманних йому фізичних, хімічних і біохімічних властивостей, а також від відповідності товару функціональним, естетичним, ергономічним та іншим вимогам, які

задовольняють певні потреби людини. Товар з корисними властивостями може не мати високої якості, якщо він не відповідає вимогам для задоволення певних потреб. Тому вимоги до якості продукції постійно зростають, що в свою чергу пов'язано з ростом її конкурентоспроможності на ринку.

4. З метою підвищення рівня забезпечення інтересів та захисту прав споживачів за останні роки в Україні розроблено та прийнято ряд законів, адаптованих до вимог законодавства ЄС, зокрема “Про внесення змін до Закону України “Про захист прав споживачів” і “Про внесення змін до Закону України “Про рекламу”. Закон України «Про захист прав споживачів» введено в дію з 1 жовтня 1991 року Постановою Верховної Ради Української РСР від 12 травня 1991 року № 1024-XII (із змінами і доповненнями, внесеними Законами України від 22.09.11 р. № 3795-VI). Він регулює відносини між споживачами товарів, робіт і послуг та виробниками і продавцями товарів, виконавцями робіт і надавачами послуг різних форм власності, встановлює права споживачів, а також визначає механізм їх захисту та основи реалізації державної політики у сфері захисту прав споживачів. У сфері порушення прав споживачів законодавство України передбачає: цивільно-правову, адміністративно-правову, фінансово-економічну та кримінальну відповідальність.

5. Уряд України одним із завдань сьогодення вважає турботу про людей, їх захист з питань різного напрямку. Невід’ємною функцією держави є захист прав споживачів. Тому в Україні створені відповідні структури, на яких покладено виконання зазначених функцій. Територіальним органом Держспоживінспекції України у Сумській області є Головне Сумське обласне управління у справах захисту прав споживачів. В м. Суми, утворене Сумською міською радою Управління підприємництва, торгівлі, побуту та захисту прав споживачів, підпорядковане виконавчому комітету Сумської міської ради і міському голові м. Суми. У складі Управління функціонують

наступні структурні підрозділи: відділ торгівлі та побуту, відділ захисту прав споживачів, відділ підприємництва, реєстраційних та дозвільних процедур.

6. Вимоги до виробів зі штучного хутра у пересічних споживачів наступні: вони мають володіти зносостійкістю, не м'ятися, бути досить легкими та добре зберігати тепло; добре і швидко чиститися і мати гарний зовнішній вигляд. Тобто великий попит на вироби із штучного хутра пояснюється його споживними властивостями. Так, штучне хутро володіє дуже високою стійкістю до стирання, задовільною стійкістю проти зминання і гарним зовнішнього виглядом. Правильно використовуючи штучне хутро з урахуванням його позитивних властивостей, швейна промисловість може випускати широкий асортимент гарних, елегантних і дешевих виробів, які користуються великим попитом у населення.

7. Споживні властивості та якість штучного хутра залежить від декількох факторів, основними з яких є сировина та технологія виготовлення. Штучне хутро на тканий основі за технологією виготовлення поділяється на клеєве та ворсове. Штучне хутро на трикотажній основі дякуючи гарному драпіруванню і густому пухнастому ворсу має переваги над тканим хутром.

8. Ступінь відповідності штучного хутра вимогам нормативної документації визначається сортом. Відповідно до ГОСТ 28367-2011, п. Б.9 на штучне хутро встановлено три сорти: 1, 2, 3. Сорт куска хутра встановлюють у відповідності до кількості та розмірів пороків на кусок хутра умовної довжини та кількості умовних розрізів на кусок хутра умовної довжини відповідно до призначення хутра.

1 лютого 2013 року ми були присутні при перевірці представниками Управління по захисту прав споживачів якості та сорту штучного хутра, що реалізується в універмазі «Київ». Проаналізувавши результати перевірки, можна зробити наступні висновки.

9. Тільки на зразку 2 (виробництво Білорусі) будь-які дефекти зовнішнього вигляду були відсутні; маркування відповідає вимогам

стандарту; відхилень по ширині немає. Зразок 1 (виробництво Україна, м. Київ), зразок 3 (виробництво Росії) та зразок 5 (виробництво України, м. Луцьк) мають деякі дефекти ворсу та ґрунту, але вони є допустимими для сорту, який вказаний на маркувальному ярлику. Зразок 4 (виробництво Кореї) має дефект - штопка з порушенням ворсового покриву 5 випадків, що допускається у 3 сорті; за супровідною ж документацією хутро має 2 сорт. Дане хутро також має відхилення за шириною 2 см, що допускається за п. 5.17 стандарту. Отже, можна зробити висновок, що штучне хутро, яке реалізується в універмазі «Київ» м. Суми відповідає вимогам стандарту. Хутро виробництва Південної Кореї не відповідає другому сорту, як вказано на етикетці, а третьому, про що було складено акта про приймання хутра за якістю та його переоцінку. При прийманні партії штучного хутра за якістю відділом текстильних товарів універмагу «Київ» не була звернена увага на відповідність фактичного сорту тому, що вказаний у маркуванні.

10. Нами була розроблена шкала профілів показників якості, яка дала змогу чітко встановити рівень якості зразків хутра, встановити показники, які потребують удосконалення при виробництві штучного хутра, зробити висновки та внести відповідні пропозиції. На основі класичної 5-ти бальної шкали та проведеного самостійного профілювання обраних для дослідження показників якості хутра штучного можна сказати, що всі зразки хутра відповідають вимогам стандарту, але мають різний рівень якості. Найвищий рівень якості має продукція виробництва ЗАТ «Роза» (Україна) та ВАТ «Белфа» (Білорусь) – 5 балів. Задовільний рівень має хутро виробництва Південної Кореї – 3,6 балів.

11. Стан справ, пов'язаний із заходами по охороні праці в універмазі можна назвати задовільними. Але можна вважати доцільним проведення заходів в більш значних обсягах, встановлення більш суттєвого фінансування служби з охорони праці, всебічного сприяння її діяльності, що забезпечить зменшення кількості нещасних випадків, скорочення днів непрацездатності працівників, виплат компенсацій по лікарняним листам, збільшення

продуктивності праці робітників.

На основі вищевикладеного, можна внести наступні пропозиції.

1. Даному підприємству торгівлі необхідно:

1.1. Вести чіткий контроль за відповідністю якості та безпеки текстильних товарів, в тому числі хутра штучного обов'язковим вимогам нормативних документів.

1.2. Перевіряти товаросупровідні документи, які засвідчують якість і чітке формулювання в них всіх реквізитів: товаро-транспортні накладні, рахунки-фактури, посвідчення про якість, сертифікати відповідності тощо.

1.3. Аналізуючи збитки від нещасних випадків у минулому і з метою зниження можливостей виникнення нещасних випадків у майбутньому слід провести певні заходи з охорони праці.

Список використаних літературних джерел

1. Конституція України, 28 червня 1996 року.
2. Закон України «Про захист прав споживачів», 1991 р. № 1024-XII (із змінами і доповненнями, внесеними Законами України від 22.09.11 р. № 3795-VI.
3. Закон України „Про місцеве самоврядування в Україні”.
4. Закон України „Про службу в органах місцевого самоврядування”.
5. Закон України "Про виконавче провадження".
6. Закон України "Про охорону праці" в редакції від 21.11.2002 р. № 229 – ІУ. Ж. «Охорона праці» № 1 2003 р.
7. Указ Президента України від 09.12.2010 №1085/2010 «Питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» (із змінами і доповненнями, внесеними Указами Президента України від 06.04. 2011 N 370/2011, 08.04.2011 N 409/2011, від 12.05. 2011 N 580/201.
8. Баньковская Б.С. Искусственный мех и область его применения. - К.: КТЕИ, 1998.
9. Батуріна А.П., Ємченко І.В. Експертиза товарів. - К.: ЦУЛ, 2003 21.
10. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці: Підруч. для студ. вищих навч. закладів. – Київ.: Каравела, 2004. – 408 с.
11. Геврік Є.О. Охорона праці: Навчальний посібник. – Київ: Єльга, Ніка – Центр, 2003 – 280 с.
12. Голиков С.В. Технология одежды из меха. - М.: Легкая индустрия, 1984.
13. Гонтаренко А.Н., Рукавцев Г.И., Смирнов Л.С. Технология искусственного меха. - К.: Техніка, 1984.
14. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник. – Львів: Афіша, 2002. – 320 с.
15. Пугачевський Г.Ф., Семак Б.Д. Товарознавство непродовольчих товарів _ ч.1 Текстильне товарознавство: Підручник: К.КНМЦ «Укоопосвіта», 1999.

16. Гончаров Э.Н. Контроль качества продукции. - М., Экономика, 1987 26.
17. Зіміна Н.К. Товарознавство трикотажних товарів. - К.: КНТЕУ, 2002.
18. Зими́на Н.К. Оценка потребительских свойств трикотажного меха с ворсом из синтетических нитей для подкладки в обувь. - К., 1986.
19. Н. Д. Каторжнов, Ю. А. Воителиев Распознавание химических и природных волокон. М.: Легкая индустрия, 1966.
20. Липков И.А. Изделия из искусственного меха. - М.: Экономика, 1966.
21. Файхман Э.П., Азгальдов О.М. Экспертные методы в оценке качества товаров. - М.: Экономика, 1980.
22. Федоров М.В. Экспертиза качества товаров. - М.: Экономика, 1984.
23. ГОСТ 28755-90. Мех искусственный тканепошивной. Общие технические условия.
24. ГОСТ 4.80-82 Мех искусственный трикотажный. Номенклатура показателей.
25. ГОСТ 28367-94. Мех искусственный трикотажный. Общие технические условия.
26. ГОСТ 1115-81 Изделия трикотажные верхние. Определение сортности.
27. ДСТУ 1844-92 Одяг хутряний за замовленням населення. Загальні технічні умови.
28. ДСТУ 2724-94 Хутро штучне трикотажне. Загальні технічні умови.
29. ДСТУ 2077-92. Вироби трикотажні. Дефекти. Терміни та визначення.
30. ДСТУ 3998-2000. Матеріали та вироби текстильні, трикотажні, швейні та шкіряні. Терміни та визначення.
31. ДСТУ 2925-94. Якість продукції. Оцінювання якості. Терміни та визначення.
32. ДСТУ 3993-2000. Товарознавство. Терміни та визначення.
33. www.ktfroza.kiev.ua.
34. www.belfa.by.
35. www.promsnab.net .

Відділ текстильних товарів в універмазі «Київ»

Асортимент штучного хутра в універмазі «Київ»

Виробник – Україна

ЗАТ «Роза», м. Київ, 1 сорт

«Леопард»

«Тигр»

ВАТ «Руно», м. Луцьк, 2 сорт

«Каракуль»

Виробник – Білорусь

ВАТ «Белфа», 1 сорт

«Песець» (кольорова гамма в асортименті)

Виробник – Росія

ЗАТ «Дана», 2 сорт

«Норка»

«Соболь»

Виробник - Південна Корея

«Веселка»

Зразки штучного хутра для дослідження

Зразок 1 - (виробництво України, ЗАТ «Роза», м. Київ, 1 сорт)

Зразок 2 - (виробництво Білорусі, ВАТ «Белфа», 1 сорт)

Зразок 3 - (виробництво Росії, ЗАТ «Дана», 2 сорт

Зразок 4 - (виробництво Кореї, 2 сорт

Зразок 5 - (виробництво України, ВАТ «Руно», м. Луцьк, 2 сорт).

Класифікація товаросупровідних документів

